

AUSTRALIJOS LIETUVIS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

Aštuntieji metai

Registered at G.P.O., Adelaide,
for transmission by post as a periodical.

Adelaide, 1955 m. lapkričio/Nov. 14 d. Kaina/Price 1/9

Nr. 23(186)

Lietuviai Sibire

ŽINIOS APIE MŪSŲ TAUTIEČIUS SIBIRE

Vykdo Tarybos atstovui Friedlando pereinamoje stovykloje teko išsikalbėti su visa eile grįžusių į Vakarų vokiečių piliečių, Lietuvos vokiečių ar net lietuvių, kurie kalėjimuose, darbo vergų stovyklose ar Sibiro tremtyje ir kitur yra sutikę nemažą mūsų tautiečių. Grįžusieji teigia, kad po Stalino mirties ir darbo vergus jau žiūrима kiek gerėliau, o ypač po 1953 metų sukilimo.

Buv. Rytinės Vokietijos "užs. reikalų ministerio" Dertingerio asmens sekretorius B. von Mutius papasakojo apie sutiktuosius lietuvius Vorkutoje stovyklose. Ten, pasirodo, lietuviai sukilime labai aktyviai dalyvavo. Vienas iš jų, architektas Maknevičius, ir kitas, majoras, net buvo apkaltinti, kad reiškesi kaip minimojo sukilimo "vadai". Per sukilimą buvo nušautas arch. Maknevičiaus pusbrolis, inžinierius. Architektui Maknevičiui, kaip apkaltintam aktyviai prisidėjus prie sukilimo, buvo pridėta dar 10 metų kalėjimo. 29-toj kasykloj, kurioje dirba apie 400 jaunų lietuvių, daugiausia buvusių karininkų ar nuteistų už partizanavimą, yra laikomas taip pat vienas lietuvis jėzuitas ir vienas kunigas. Grįžusis teigia, kad paskutiniaisiais metais į Vorkutą atvežama dalis jaunimo, kurie jau kiek skirtingiau galvoja nuo anksčiau atitremtųjų. Šiaip net ir Vorkutos kasyklų įnamiai gerai žino, ką skelbia pvz. Amerikos Balsas ir kiti užsienio radijai.

Iš grįžusiųjų vokiečių ar lietuvių pavyko surinkti duomenų apie šiuos mūsų tautiečius: karininkas Milaševičius buvo nušautas per vežimus. Jo žmona, nubausta 10 metų, laikoma 10-toj sto-

vykloj Potmoj. Jos tėvas, pulkininkas, gavęs taip pat 10 metų, laikomas Karagandoj, bet spalio mėnesį turėjo būti paleistas Lietuva. Milaševičienės sesuo Gražina tebelaikoma Vorkutoje. Vienas iš buv. Kauno policijos viršininkų, Matulis, esąs paleistas ir galįs grįžti į Lietuvą. Tačiau jo žmona palikta dar toliau darbo vergų stovykloje Mordovijoje. Vorkutoje taip pat bausmę baigia marijampoliškė Česė Pyragaitė, o Viktoras Atikauskas, Petras Budginas, du Juozai Šlickiai, Juozas Kulikauskas, Bronius Šalkauskas turi Vorkutoje gyventi kaip "laisvai įkurdinti". Grįžęs į Vokietiją yra šilutiškis Alfredas Vaičiulis ir iš Pagėgių Valė Švirsklytė. Ji buvo 1950 m. suimta Rytinėje Vokietijoje ir visą laiką išlaikyta Vorkutoje. Tarp grįžusiųjų iš Sov. Sąjungos lietuviškoms pavardėms randame dar šiuos: Pypkė, R. Gogėla, J. Dūda, V. Jakšys, P. Jurkaitis, K. Kupka.

Kaip "laisvi" Vorkutoje gyvena 22 m. amžiaus Juozas Mockevičius, atgabentas 1947 m., Stepas Kalinauskas, Jonas Morkūnas, girininkas Kaškauskas. Tarp "laisvai įkurdintųjų" žinomos pavardės nuo Jurbarko mokytojos Elenos Gustytės, vilnietės Doros Jačienės, kybartiškės Birutės Žemaitytės, Danutės Grybaitės, kuri pirmoji už ryšio palaikymą su partizanais buvusi nuteista mirties bausme, tik paskiau toji bausmė buvusi pakeista priverčiamojo darbo stovykla. Žinoma taip pat, kad iš Vorkutos į Lietuvą jau grįžęs vienas nuo Gražiškių Juozas Arbačiauskas. B. Žemaitytė Vorkuton net atsigabeno savo motiną iš Lietuvos. Tačiau ne visiems leidžia grįžti. Už pagrindžio laikraščio redagavimą nuteistas 25 metams mokytojas kauniškis Karalevičius dabar dirba vienoj iš Intos darbo vergų stovykloj. Vienoj iš jų yra ir gimęs Amerikoje Milukas, kuris 1948 m. iš Vilniaus išvyko į Maskvą, norėdamas išsiryptinti leidimą važiuoti į JAV, bet buvo pakeičiamas suimtas, apkaltintas šnipinėjimu ir nubaustas. Biržietis Petras Kulbis taip pat po atliktojo bausmės laiko "laisvai įkurdintas". Jo žmona ir tėvai palikę Biržuose. Vorkutos 29-toje stovykloje dirba žinomojo Kauno fotografo sūnus Henrikas Laurinavičius, kuris, karo metais atvykęs į Vieną, joje studijavo operečių režisūrą, bet bolševikų ten paskiau buvo suimtas ir nuteistas 25 metams. Jis turi akordeoną ir tarp kitų suimtųjų yra susidaręs labai gerą vardą. Kauniškės gydytojos Laumakienės sūnus Vytautas yra netekęs sveikatos ir 1954 m. kovo mėnesį buvo pripažintas nedarbingu, bet šiemet jo bylą turės išspręsti teismas ir pripažinti jį paleistinu ar ne. Vorkutoje dirbo ir Dr. A. Garmaus sūnus, studija (Pabaiga 6 psl.)

Ginklai į Egiptą plaukia

JAV-bių Valstybės Departamentas pirmą kartą paskelbė, kad jų turimomis žiniomis, į Egiptą jau atplaukė kelias laivų, kurie atgabeno ginklus iš Čekoslovakijos bei Sovietų Rusijos. Tarp atvežtųjų ginklų esama apie 50 MIG-15 kovos lėktuvų ir tankų.

Vakariečių laivynas Viduržemio jūroje seka, ar nebus atplukdytas Egiptui ir povandeninis laivas. Matomai, turima žinių, kad bolševikai pristatys ir povandeninių laivų.

Mažasis karas tarp Egipto ir Izraelio jau vyksta visu smarkumu. Egipto — Izraelio pasienyje demilitarizuotoje zonoje jau įvyko kelios smarkios kautynės, kuriose dalyvavo iš abiejų pusių po kelis tūkstančius karių, artilerija, minosvaidžiai ir kitokie ginklai. užmušta abiejose pusėse po kelis šimtus karių.

Nors Vakarų valstybės daro pastan-

Minėdami 37-tus Lietuvos kariuomenės atkūrimo metus, lenkiame galvas visų amžių kovose kritusiems lietuviams kariams, sukilėliams, šauliams, partizanams ir visiems tiems lietuviams, vyrams ir moterims, kurie praeityje ir dabar paaukojo savo gyvybes tam, kad gyventų tauta.

L. K. S. "RAMOVĖ"

LAIŠKAS IŠ SIBIRO

ELTA praneša:

... Šiomis dienomis mums pateko į rankas vieno lietuvių iš bolševikų vergijos rašytas laiškas. Šiame laiške tas mūsų tautietis atpasakoja, kaip jo šeimos nariai buvo bolševikų kankinami ir žudomi. Papasakojo ir apie mūsų partizanų kovas. Kadangi šis laiškas liečia atskirus asmenis, tai supranta-mais sumetimais jo viso negalime skelbti. Skelbiame čia tik šio laiško pabaigą, kurioj randami šie visiems įsidėmėtini žodžiai: "... raudonieji visą gražų mūsų jaunimą suguldė po žemėmis, nukankino, sušaudė... Brangieji broliai, viena tik jus prašau, saugokitės komunizmo baisių kaip mirties, nes pasaulyje nieko nėra baisnio už komunizmą..."

Šis jo šauksmas yra visų Lietuvos kenciančių mūsų tautiečių šauksmas. Mes čia jį girdime ir atjauciame. Ir tikime, kad ne po ilgo ateis laikas, kada tas šauksmas bus išgirstas ir viso pasaulio...

"Ženevos dvasia" išsiskleidė

Spalio 27 dieną Ženevoje vėl prasidėjo keturių užsienio reikalų ministrų konferencija, kuri yra tąsa liepos mėnesį buvusios Keturių Didžiųjų konferencijos toje pat Ženevoje. Svarbiausiu punktu Vakarų valstybių atstovai pastatė Vokietijos suvienijimo klausimą. Deja, nežūrint visų bolševikų šypsenų anoje konferencijoje, ši kartą vėl jie parodė tikrą savo veidą: Vokietija, pagal Molotovo planą, gali būti suvienyta, bet tik tapdama komunistine. Vakarams, aišku, tai nepriimtina, ir jie siūlo Vokietiją suvienyti laisvų rinkimų keliu, kas reikštų komunizmo pralaimėjimą.

Antras šešėlis, pridengęs "Ženevos dvasią", tai komunistų ginklų tiekimas Egiptui ir arabams, kad tuo būdu bolševizmas greičiau galėtų įsitvirtinti Afrikoje ir Artimuosiuose Rytuose.

Žodžiu, viskas po senovei ir be reikalo kai kurie naivūs vakariečiai manė, jog bolševikų šypsenos keturių konferencijoje jau reiškia "naują erą". Amerikietis žurnalistas Walter Lippman rašo, kad Mr. Dullesui besirūpinant popierinėmis sutartimis užblokuoti komunizmo įsigalėjimą pasaulyje, komunizmo frontas, nė nepastebėjus, atsidūrė jau jo užnugaryje. Dabar ir Amerikoje jau pradėdama suprasti, kad britams apleidus Suez kanalą pasidarė tuštuma, kurią pradėdama užpildyti Sov. Rusija.

Paskutinėmis žiniomis, visi ministrai iš Ženevos išvažinėjo. Gal dar sugrįš.

gų karo pavojų likviduoti, tačiau vis dėl to jis gali išsiplėsti visuose Artimuosiuose Rytuose. Yra pavojus, kad Sov. Rusija ta proga gali bandyti priartėti prie Suez kanalo.

Trumpai

* Pirmasis Anglijos admiraliteto lordas Earl Mountbatten buvo nuvykęs į JAV-bes ir norėjo gauti atominių povandeninių laivų planus, tačiau, deja, jų negavo. Jam buvo pareikšta, kad JAV-bių įstatymas neleidžia tokių planų kam nors išduoti.

* Lordas Teviot pareiškė Anglijos Lordų Rūmuose, jog jis buvęs "išpūstas" iš lovos praskrendančio lėktuvo, kurio greitis didesnis už garso greitį.

* Buvęs raud. armijos karys Michel Kozlov, 33 metų, penkis mėnesius keliavo iš Sibiro vergų stovyklos, kad pabėgtų į Vakarų. Jam pavyko pereiti į Austriją.

* Paskutinėmis žiniomis, Sov. Rusija turinti apie 150 karo laivų naikintųjų ir apie 400 povandeninių laivų, galinčių plaukti 20 mazgų greičiu per vandenį.

* Spalio 31 d. Sov. Rusija pasirašė draugiškumo sutartį su Jemeno karalija, kuri yra prie Raudonosios jūros. Sutartim numatoma plėsti kultūrinį bendradarbiavimą ir prekių mainus. Vis tai Rusijos pastangos įsigalėti Artimuosiuose Rytuose.

* Lapkričio 1 d. JAV-bių valst. sekretorius Mr. Dulles lankėsi Ispanijoje ir konferavo su gen. Franko.

* P. Australijoje kai kurias vietas užplūdė skėriai. Spėjama, kad sunaikinta apie 300 milijardų skėrių.

* JAV-bių Gynybos Departamentas paskelbė, kad tikroji vertė kariuomenės turimų nekilnojamojo turto, tiekimo ir ginklų siekia apie 124 milijardus dolerių.

* Mr. Donald Doolittle, Amerikos Inžinierių Bendrovės vice-pirmininkas, pareiškė, jog jis užpatentavo "skraidančio povandeninio laivo" modelį. Toks povandeninis laivas galėtų skraidyti ore, nusileisti ant vandens ir pasinerti po vandeniu.

* Šiaurės Colorado valstybėje (JAV) nukrito keleivinis lėktuvas ir 44 asmenys buvo užmušti.

* Reuterio redaktorius Mr. W. A. Cole pareiškė, kad nežūrint gražių rusų šypsenų, jokios žinios iš Sov. Rusijos nepralenda be cenzūros. Todėl jis išpėjo skaitytojus, kad žinias iš anapus Geležinės Uždangos priimtų visada rezervuoti.

* Japonijoje sprogo anglies kasykloje gazo dujoms žuvo 57 angliakasisai.

* Burma ir Lenkija pasirašė trijų metų prekybos sutartį.

* Ceilono min. pirmininkas pareiškė, kad komunizmo progresas Azijoje silpnėja, nes dėl Vakarų valstybių pagalbos gerėjanti ekonominė padėtis. Jo žodžiais, komunizmas tik ten žygiuoja į priekį, kur viešpatuoja vargas.

* Britanija numato palaikyti Ispanijos kandidatūrą į Jungtinių Tautų narius. 1946 metais Britanija buvo prieš Ispanijos priėmimą į Jungtines Tautas, nes Ispanijoje įvestas totalitarinis režimas, nors Britanija visai neprieštarauja, kad Sovietų Rusija yra Jungtinių Tautų narys.

* Šveicarijos socialistų partija laimėjo parlamento rinkimuose tris naujas vietas ir dabar yra pati didžiausia partija parlamente.

* JAV-bių Valstybės Departamentas pareiškė, kad Amerikos piliečiams ir toliau nebus duodami leidimai keliauti į raud. Kniją, kol nebus paleisti visi Amerikos piliečiai, dabar laikomi Kinijoje.

* JAV-bių armijos sekretorius patvirtino planą, pagal kurį bus gaminami cheminiai, biologiniai bei radiologiniai ginklai, kurie bus pavartoti kare, jeigu bus būtina reikalinga.

Gi karo aviacijos sekretorius pareiškė, kad JAV-bės turinčios tokių ginkluotą atominiiais ginklais aviaciją, kad pakaktų visai Sov. Rusijai sunaikinti.

Made to
make friends...

Orlando
WINES

Lietuvių TEATRAS-STUDIJA

Wellington Square

Studio Theatre salėje, Nth. Adelaide,
1955 m. gruodžio 2 d., penktadienį,
premjera

"AUKŠTADVARIS"

Vyt. Alanto 3 v. drama

1955 m. gruodžio 3 d., šeštadienį,

"AUKŠTADVARIS"

vaidinamas antrą kartą

DALYVAUJA: E. Dubulskytė, S. Kanienė,
G. Matulevičienė, A. Gutis, Z. Kučinskas,

B. Rainys, A. Trinka, V. Užubalis.

Bilietai parduodami šv. Juozapo bažnyčios salėje prieš pamaldas ir po pamaldų, o vaidinimų dienomis prieš įėjimo nuo 7 v.v. PRADŽIA 8 val. vak.

Imigracija į Kanadą ir Ameriką

Visus reikalingus oficialius dokumentus (vizas, afidevitus, darbo-buto garantijas, etc.) parūpina Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Britų Kolumbijoje Apylinkės Valdybos Pirmininkas, advokatas ir notaras

JONAS J. JUŠKAITIS, LL. B.

Istaigos adresas:

Suite 14, Dunstall Building,
709, Dunsmuir Street,
Vancouver 1, B. C., CANADA

(Informacijos suteikiamos padengus visas susirašinėjimo išlaidas).

Sovietu kolonializmas

TREMTINIŲ PROBLEMAS. RYTŲ-VAKARŲ SANTYKIAI

PJT spalio 17-18 dd. posėdžiuose daugiausia dėmesio skyrė sovietiniam kolonializmui, Sovietų žygiams prieš laisvajame pasaulyje esančius Sovietų pavergtųjų kraštų tremtinius ir Sovietų laisvajam pasauliui peršamam tarpusavinių ryšių plėtimui.

Sovietinio kolonializmo klausimą referavo Lietuvos delegacijos pirmininkas V. Sidzikauskas, pažymėdamas labiausiai tragišką II pasaulinio karo rezultatuose tą faktą, kad tuo pačiu metu, kai Vakarų Galybės yra išlaisvinusios 14 nepriklausomybės neturėjusių Azijos bei Afrikos tautų su apie 600 milijonų gyventojų, komunizmas yra paveręs 17 buv. nepriklausomų valstybių su apie 700 mil. gyventojų, tarp jų vien Europoje 11 nepriklausomų valstybių su apie 100 mil. gyventojų. "Atremtas į neapbrėžtą nuožiūrinę politinės policijos galią sovietinis kolonializmas... sudaro nelemiausias žiaurus kolonializmo pavidalą, kad pavergtų bedieviškosios tironijos diktatūrai pačią žmogaus sąžinę... Jis sudaro didelę grėsmę žmonijai ir siekia sunaikinti pačias pavergtas tautas". Referentas pažymėjo, kad Azijos ir Afrikos tautų atstovai gyviau reaguoja dėl sovietinio kolonializmo, įspėdami pasaulį, kad "nepasiduotų naujam superbarbarizmui, naujam superimperializmui, naujai supergalybei, kuri trūkšina laisvę, kur tik pasiekdama." Tuo tarpu Vakarų krikščioniškos kultūros kraštuose sovietinio kolonializmo atžvilgiu justi tam tikro ištižimo. Kalbėtojas padėjo JAV atstovui už jo spalio 12 d. JT IV komisijos posėdyje priminimą, kad Vakarų kolonializmui nykstant, Europos bei Azijos plačiose srityse "kadaisė laisvos tautos yra netekę laisvės" ir kad šių sričių "šimtų milijonų žmonių nepriklausomybės netekimas susilaukia mažiau JT dėmesio, kaip atsilikusių koloninių tautelių išlaisvinimo pažangos eiga."

Dar kalbėjo sovietinio kolonializmo klausimu Albanijos delegatas, iškeldamas rusinimo pastangas Albanijoje, Čekoslovakijos delegatas, pažymėdamas Sovietų politikos veidmainiškumą, apsimetant kolonializmo tariamu prieš ir sykiu praktikuojant žiauriausios rūšies kolonializmą augštos kultūros Centro bei Rytų Europos kraštuose, taip pat Latvijos, Estijos ir Rumunijos, socialistų, krikščionių demokratų, valstiečių, laisvųjų profesinių sąjungų pavergtųjų kraštų tarptautinių sambūrių atstovai, išskeldami, kad JT ir viešoji laisvojo pasaulio opinija neša didelę atsakomybę už sovietinį kolonializmą ir jo žiaurumus.

Savo rezoliucijoje sovietinio kolonializmo klausimu PJT prašo JT (a) "Sov. S-gos viešpatavimą laisvos ir suvereninės egzistencijos bei senos kultūros ilgamžią istoriją turinčioms 9 Centro bei Rytų Europos valstybėms pripažinti koloniniu režimo tipu, kuris išplėšė 100 mil. buvusių nepriklausomų europiečių jų valstybinę nepriklausomybę ir pajungė juos nepakeliamai vergijai, (b) sudaryti 9 pavergtųjų Europos kraštų nepriklausomybei atstatyti planą ir jį vykdyti."

Dėl Sovietų akcijos prieš laisvajame pasaulyje esančius Sovietų pavergtųjų kraštų tremtinius PJT pranešimą padarė Lenkijos delegatas Wierzbianskis, nurodydamas, kad ligšiolinės Sovietų ir jų marionečių pastangos susigrąžinti tremtinius iš laisvojo pasaulio jiems siektų rezultatų nedavė. Iš 2 mil. su viršum tremtinių grįžo labai nedaug, daugiausiai sovietiniai agentai. Nežiūrint į tai, Sovietai ir jų marionetės dabar ypatingai suintensyvino tremtinių iš laisvojo pasaulio grąžinimo pastangas, skelbdami tariamas amnestijas, žadėdami aukso kalnus ir gąsdindami, kad pasilikdami Vakaruose tremtiniai nieko gero nesulauksią. Šiuo klausimu dar pasisakė Estijos, Latvijos, Vengrijos, Bulgarijos, Albanijos, tremtinių valstiečių tarptautinės sąjungos atstovai. Lietuvos delegatas dr. P. Karvelis savo kalboje nušvietė tremtinių laisvajame pasaulyje atsiradimo priežastis, pažymėdamas, kad "bėgimas iš Sovietų nežinia kokių ribų pasiektų, jei bolševikai nelaikytų aklina uždarytų sienų". Antra vertus, "Sovietai, klasto-

dami tikrovę Sov. S-gos viduje, ne be pagrindo baiminasi tremtinių, kad jie savo veikla sovietų melus atskleis ne tik laisvajam pasauliui, bet ir pačiam Sovietų žmogui." Dėl to Sovietai ypač siekia trukdyti tremtinių politinę veiklą, tam nesivaržydami nei lėšomis, nei priemonėmis. Tam jie yra suorganizavę buv. Sovietų ambasadoriaus Poniuškinio vadinamą "Sniego" akciją. Sovietų kėslus laisvojo pasaulio tremtinių atžvilgiu demaskuoja pabėgęs į laisvąjį pasaulį augštas Sovietų slaptosios policijos pareigūnas Petrovas. Dr. Karvelis pažymėjo, kad pirmiausia Sovietai siekia apnuodyti tremtinių aplinką. PJT pareiškė atkreipti laisvojo pasaulio dėmesį, kas yra Sovietų tikrieji tikslai tremtinių atžvilgiu ir nurodyti priemones tremtiniais apginti. Krikščioniškieji principai, žmoniškumas, pagrindinės žmogaus teisės turi būti respektuojamos ir tremtinių atžvilgiu. Tremtinių grąžinimo reikalas yra paprastas — tegu tik Sovietai grąžina pavergtiesiems kraštams laisvę ir visi tremtiniai grįš. Šalia laisvojo pasaulio tremtinių padėties dr. Karvelis palietė ir sovietinius tremtinius, reikalaujamas JT globą ir jiems išplėsti. "Teleidžia Sovietai karo įvykių suskaldytoms šeimoms susijungti, vaikams nekliaudo vykti pas tėvus, vedusiems sueiti į bendrą gyvenimą. Teleidžia Sovietai šalpos organizacijoms nekliaudomai įsijungti į pagalbos teikimą."

Savo rezoliucijoje tremtinių reikalais PJT (1) dėkoja JT už atmetimą Sovietų siūlymų ir pradžią JT globos tremtiniais ir prašo JT intervencijos, kad Sov. S-ga ir jos marionetės išlaisvintų deportuotuosius ir priverčiamo darbo stovyklos kankinamus žmones; (2) be to, prašo vyriausybės taip pat tarpvalstybinės bei privačias tarptautines organizacijas padidinti savo pastangas tremtinių problemai išspręsti.

Ryšium su žiniomis iš Austrijos, kad ten pradėtas spaudimas į tremtinius, PJT pasiuntė Austrijos kancleriui atitinkamo turinio telegramą.

Rytų-Vakarų santykių kalusimą PJT referavo tremtinių socialistų tarptautinės sąjungos delegatas, pažymėdamas, kad Sovietų noras tuos santykius išplėsti tėra sovietinis manevras "geležinės uždangos" daliniu praskleidimu sutvirtinti savo užgrobumus Centro bei Rytų Europoje. Iš lietuvių šiuo klausimu pasisakė dr. Trimakas ir E. Turuskas.

Dr. Trimakas pažymėjo, kad tarptautiniai santykiai turi remtis tautų laisve ir savitarpiniu pasitikėjimu. Bet Sovietai tuos santykius nori panaudoti tik vakariečiams apgauti visokiais "Potiokinio kaimais". Jie slepia sovietinę tikrovę. Baltijos kraštuose užsieniečiams lankytis draudžiama. Todėl Rytų-Vakarų santykiais Sovietai siekia sustiprinti savo ideologinę penetraciją Vakaruose ir apgauti laisvąjį pasaulį dėl padėties Rytuose. Koks gi gali būti pasikeitimas kultūrinėmis gėrybėmis, — sako Trimakas, — kurios yra komunistų a priori pasmerktos sunaikinti? Juk ir visai neseniai Chruščiovas vokiečių delegatams priminė, kad Vakarų pasaulio kelias yra aklyj kelias, kad Vakarams nėra kitos politikos, kaip kapituliacijos politika prieš komunistinę ekspansiją. Rytų-Vakarų santykių plėtimas tik nukreiptų Vakarų dėmesį nuo sovietinės tikrovės, suteiktų daugiau galimybių komunistų simpatikams raudonosios kolonos vaidmenį geriau atlikti ir duotų laiko Sov. S-gai virškinti pavergtuosius kraštus. Tik Sovietų pavergtųjų kraštų išlaisvinimas įgalintų natūralius Rytų-Vakarų kultūrinių ir medžiaginių gėrybių apsikeitimo santykius. "Kitaip tas pasikeitimas bus nustumtas vienos krypties bėgiais komunistų propagandos labui."

Tremtinių krikščionių demokratų s-gos delegatas E. Turuskas nurodė, kad Rytų-Vakarų ryšių klausimas yra opus klausimas. "Jis atitinka nuoširdų vakariečių norą nustatyti su rytiečiais žmoniškus santykius. Betgi tais santykiais Vakaruose paplinta žalingų iliuzijų bei idėjų, ypač, kad sovietiniai žmonės bando diktuoti ir primesti savo sąvokas bei principus Vakarų žmoniems". Kalbėtojas priminė neseniai

IŠ NETOLIMOS PRAETIES ATSIMINIMŲ

KAIP LIETUVIS PADEJO BAIGTI SOVIETŲ-SUOMIŲ KARĄ

Rašo P. DAILYDĖ

JAV valstybės sekretoriaus J. F. Dulles pareiškimas, kad bolševikų pavergtųjų tautų padėtį palengvins pasaulinės opinijos spaudimas, iškelia svarbų klausimą, o kiek bolševikai su pasauline opinija skaitosi.

Yra neginčijamas faktas, kad propaganda sudaro vieną iš žymesnių Sovietų politikos veiksnių. Tai propaganda Sovietų vyriausybė skiria žymią Sov. S-gos biudžeto dalį. Be to, visa eilė istorinių faktų liudija, kad Kremlius gana dažnai rikiuoja savo veiksmus pagal tai, kaip į tuos veiksmus atsiliepia pasaulinė opinija.

Vieną tokių faktų rašęs šias eiles, kaip netarpiškas liudininkas, patiekia čia lietuvių visuomenei. Savo laiku tas faktas buvo konstatuotas formaliniame pranešime Lietuvos užsienių reikalų ministerijai. Bet tas pranešimas galėjo būti sunaikintas drauge su sakytos ministerijos archyvais, o spaudoje jis ligi šiol dar nebuvo paliestas. Žemiau dedamas atsiminimų žiupsnis gali likti istorikui vieninteliu šaltiniu, rodančiu, kad ir Sovietų-Suomių karas buvo 1940 m. baigtas iš dalies dėl Kremliaus noro pasiekti geros propagandos, atseit, dėl gero vardo pasaulinėje opinijoje. (Red.)

Suomiai peikė Baltijos valstybių pasidavimą

Kai Baltijos valstybės pasirašė 1939 m. rudenį Kremliaus joms primestas draugingumo ir savitarpio pagalbos sutartis, suomiai išpeikė tą, jų manymu, Baltijos kraštų pasidavimą Sovietams. Suomijos pasiuntinys Baltijos valstybėms Palinas, su kuriuo atvirai išsikalbėdavome įvairiais mūsų kraštus liečiančiais politiniais klausimais, buvo tos nuomonės, kad lietuviai, latviai ir estai turėjo visomis priemonėmis gintis nuo bolševikų užmačių, nes karo įguly į Baltijos valstybes įvedimas, jo manymu, jau reiškė tų valstybių okupaciją, tik įvyniotą į miglotus

draugiškumo sutarties nuostatus.

Aš kiek galėjau, gyniau Lietuvos vyriausybės pasirinktą politikos liniją, nors ir jaučiau visą jos slidumą. Lemiamas argumentas čia buvo, žinoma, negalėjimas atsispirti prieš milžinišką Sovietų karo mašiną. Tik suomiai, turėdami nepalyginti geresnes gynybos sąlygas, atrodė, mažai suprato Baltijos valstybių padėtį, kuri buvo visai atvira Sovietų puolimui. Nenuneigdamas to skirtumo reikšmės Palinas tačiau tvirtino, kad suomių visuomenė tokiu atveju būtų Kremliaus pasipriešinusi ir vis dėlto griebusis ginklo, jeigu nebūtų kitų priemonių apsiginti.

— Juk svetimos valios primetimas reiškia nepriklausomybės galą, — sakė šis simpatingas suomių tautos atstovas, — o nepriklausomybė yra juk valstybės gyvybės šaltinis. Tai jeigu jau tenka žūti, tai geriau pasirinkti žūvimą su garbe.

Taip tuomet manė ir žymi Lietuvos visuomenės dalis. Bet nulėmė ne tiek valstybės, kiek Tautos Gyvybės išsaugojimo sumetimai. Tie sumetimai, kaip yra parodžiusi vėlesnė įvykių raida, buvo, deja, nepagrįsti.

Ir suomiams tenka apsispręsti

Aukščiau minėtų pasikalbėjimų metu Maskva dar nebuvo suomių palietusi. Išnaudodami Stalino susitarimą su Hitleriu dėl pasidalinimo įtakos sritimis Europoje, bolševikai spaudė savo mažus vakarų kaimynus, eidami iš pietų į šiaurę. Dėlto Suomijai atėjo eilė į patį galą.

Kai iš suomių Kremlius pareikalavo tam tikrą "sienos išlyginimą", suomiai paliko ištikimi savo nusistatymui. Sovietų agresijai jie pasipriešino ginklu. Ir tas pasipriešinimas pradžioje nebuvo beviltiškas. Ypatingos gamtos sąlygos greitai suomių patriotizmo ir atsparumo iš pradžių padėjo suomiams

(Tęsa 3 psl.)

LIETUVIŲ SPAUDOJE

KADA PETRĄ KLIMĄ GRAŽINO Į LIETUVĄ

Sandara spalio 14 rašo, kad Petras Klimas, buvęs Lietuvos ministeris Paryžiuje, grąžintas iš Sibiro į Lietuvą. "Kuomet jis, būdamas bolševikų vergų stovykloje, nusako ir apako, tai maskoliai grąžino jį į Lietuvą tam, kad išpėtų visus kitus atkaklius lietuvius, kas jų laukia, jeigu nenulenkis savo galvos prieš raudonuosius satrapus".

RAGINA TYLĖTI

T. Žiburiuose spalio 6 vedamajame rašoma, kad "Canadian Scene" įstai-ga kreipėsi į naujųjų ateivių laikraščius skaitytojus, kad naujųjų ateivių grupės pažeidusios Kanados sveitin-

Romoje vykusį tarptautinį istorikų kongresą, kur Sovietai tiesiog ciniškai terorizavo Vakarų mokslininkus, o kairieji vakariečiai jiems pataikavo. Kalbėtojas išpėjo, kad visi geri norai dėl Rytų-Vakarų santykių plėtimo esamos aplinkybėmis "tėra žalingos ir drumsčiančios iliuzijos."

Savo rezoliucijoje PJT konstatuoja, kad Rytų-Vakarų ryšių nenormalumo priežastys yra grynai politinės ir kad Sov. S-ga tais ryšiais siekia "nukreipti Didžiųjų Galybių dėmesį nuo Sov. S-gos agresyvių padarinių Centro bei Rytų Europoje, taip pat ir viešosios opinijos dėmesį nuo pagrindinės tarptautinės įtampos priežasties tik į kai kurių jos padarinių išorinį sušvelninimą", kuris negali panaikinti Europos suksaldymo. PJT taip apt atkreipia laisvojo pasaulio dėmesį, kad sovietinių "delegacijų, misijų ar komisijų nariai, vizitinkai ar turistai... nėra laisvų tautų laisvi atstovai, o tik specifinės tarnybos griežtai prižiūrimi valdininkai." PJT prašo Vakarų Galybes, kad jos savo santykius su Sov. S-ga grįstų Centro ir Rytų Europos kraštų nepriklausomybės bei laisvės atstatymu, ir kad atsitiktiniai kultūriniai apsikeitimai remtųsi abipusiskumu ir sovietinių užgrobumų nepripažinimu.

Vt. Vt.

gumą, nes įžeidusios Sovietų žemės ūkio delegaciją Winnipege, Montrealy ir Londone; Winnipege net sumušusios policijos pareigūnus, palaikytus rusais. Dėl to Kanados vyriausybė turėjusi atsiprašyti Sovietus.

Dėl priekaišto, kad demonstrantai pažeidė svetingumą, T. Ž. atsako: "Bet mums būtų įdomu, kad kas nors atsakytų, ar nebuvo įžeidimas Kanados vyriausybės ir viso krašto, kai Mackevičius ir ambasadorius Čuvachin iškoliojo banditais, chuliganais ir hitlerininkais tuos žmones, kuriuos Kanados vyriausybė atsivežė į savo kraštą kaip nelaiminguosius benamus? Laikraštis atkreipia dėmesį į tai, kad pati Kanados vyriausybė neišsiima garantuoti savo piliečių nuo sovietinio "svetingumo". Esą kiekvienas pilietis gaunąs Kanados užsienio pasą, gauna ir perspėjimą lapelį — jei esi gimęs už geležinės uždangos ar ten yra gimę tavo tėvai, ten nevyk, nes Kanados vyriausybė ten negali garantuoti tavo saugumo. Kodėl tyli svetingumo grynėjai, paskaitę tokį lapelį?"

Laikraštis praneša, kad nuotaikos Kanadoje esančios antikomunistinės. Bet veikia Sovietų bičiulių draugija, kuri tebevaro propagandą prieš tremtinius pačioje Kanadoje.

* Vienas trečios kartos Amerikos lietuvių buvo paminėtas bene kiekvieno Amerikos laikraščio skiltyse. Tai Jonas Poderis, padėjęs pasaulinėse beisbolo rungtynėse brooklyniečiams nugalėti (per 7 metus) tame sporte vyravusių New Yorko komandą — jankius. Spaudos žodžiais, jo svėdinio metimo būdas buvęs toks ypatingas, kad buvusiesiems čempionams sumaišė visus kortas. Spauda aprašinėdama nurodo, kad "Johnny Podres" yra lietuvių kilmės ir kad tėvas jį to žaidimo išmokė. Tėvas, buvęs kasyklų darbininkas, dabar ūkininkauja šiaurinėje New Yorko valstybės dalyje.

KAIP SOVIETINEI AGRESIJAI GALETŲ BŪTI KIRSTAS MIRTINAS SMŪGIS

Vokiečių kovos sąjūdžio paskelbimo karą nežmonišku, leidžiamas "Die Wahrheit" atspausdino šiklus, kaip sovietinei agresijai galėtų būti kirstas mirtinas smūgis. Iš Groenlando sąjungininkų lėktuvai gali pasiekti sovietinius Arkties aerodromus per 3 val. ir 20 minučių, iš JAV — per 8 val. 20 min. sovietinius atominių bombų atramos taškus už Uralo, iš D. Britanijos — per 2 val. 40 min. pov. laivų bazes Murmanske, iš Prancūzijos — per 2 val. Leningrado geležies ir plieno centrą, iš prancūzų Maroko — per 4 val. 20 min. pramonės centrą aplink Maskvą, iš Tripolio — per 2 val. 10 min. naftos centrą Rumunijoje, iš Graikijos — per 1 val. Ukrainos geležies ir plieno pramonės, iš Turkijos — per 3 val. plieno centrą Magnitogorske, iš Saudi Arabijos — per 3 val. 20 min. pramoninius centrus anapus Uralo, iš Viduržemio — per 1 val. 20 min. naftos laukus prie Bakū, iš Filipinų — per 6 val. didžiausias transportines sritis aipe Omską, iš Okinavos — per 3 val. 40 min. sovietines bazes prie Baikalo ežero, iš Guamo — per 3 val. 40 min. pov. laivų bazę Vladivostoke, iš Japonijos — per 4 val. 30 min. svarbiausius kasyklų centrus, iš Didžiojo vandenyno salų — per 1 val. svarbiausias karo laivyno bazes prie Kamčatos, iš Aliaskos — per 1 val. 10 min. didžiuosius Sovietų aerodromus Sibire. Nuotoliai ir skridimo laikas apskaičiuotas pagal amerikiečių B-47 ir A-12 sprausminius lėktuvus, per valandą vidutiniškai nuskrendančius apie 1000 km.

Pentagonas, net neatsiklausęs NATO, pradėjo reorganizuoti amerikiečių ginklavimą ir karinę pramonę. Numatyta trimis tarpiniais decentralizuoti svarbiausias karines įmones. Decentralizavimas numatytas pravesti per 5 metus ir atsieis apie 7 milijardus dolerių. Tik iš vieno Didžiojo vandenyno saulėtų pakrančių 260.000 ginklavimosi pramonės darbininkų bus perkelti į krašto vidurį. Armijos ministerio pareiškimu, JAV traukiasi į tyrus ir eina į požemį. Adm. Bradfordas

neseniai pareiškė, kad JAV nesvarbu kiekybinė persvara, bet kokybinė — ir JAV turi šį pranašumą. Laisvasis pasaulis turi blaiviai žiūrėti į Sovietų karinį pajėgumą ir jį realiai vertinti.

JAV gen. štabas yra šiais biudžetiniais metais numatęs oro laivyną iš 16.300 lėktuvų, turėtų vasario mėnesį, padidinti iki 22.900. Iš numatytų 130 eskadrilių, 50 sudarytų tolimojo ir vidutinio skridimo bombonešiai, 36 — naikintųjų bombonešių, 33 — naikintuvų ir 11 — transportinių dalinių. 96 nuolatos budėtų JAV teritorijoje, 16 Europoje ir Š. Afrikoje, 15 Tol. Rytuose ir 3 Panamos kanalo zonoje.

Didėjant baimei dėl galimo ateity atominio karo, specialistai apskaičiuoja, kad 14 vandenilio bombų užtektų sunaikinti tokiai teritorijai, kaip visa Vak. Vokietija. Amerikiečių teritorija dėl gyventojų tirštumo yra daug lengviau pažeidžiama atominiams ginklams, kaip Sov. Sąjunga. Atominių ginklų nepaprasta sparta eina toliau. Pačias pajėgiausias atomines bombas dabar gamina jau ir britai. Chruščiovas nors ir pasisakydamas už "jėgų pusiausvyrą", betgi taip pat kaip įmanydamas stengiasi paspartinti sovietinių atominių ginklų gamybą, kad Sov. Sąjunga bent su laiku galėtų šioje srityje pasivyti amerikiečius. Bolševikai šaukia, kad reikia pirmą eilę uždrausti atóm. ginklus, tuo tarpu patys ginkluojasi kiek tik galėdami. Vokiečių spaudos žiniomis, Nobelio laureatas prof. Powell, kalbėdamas Londone, pareiškė, kad Amerika greičiausiai turinti 4.000, o Sov. S-ga 1000 atominių bombų. To skaičiaus pokaktų visiems svarbiausiems pramoniniams ir gyvybiniais centrums sunaikinti. Viršum Japonijos numestosios atominės bombos turėjo tiek pat sprogtamosios medžiagos, o tuo tarpu viena vandenilio bomba gali būti suldyginta su 20 mil. tonų. Gen. Ridway pareiškimo, "tarp 1958 ir 1962 m. JAV atominis aviacinis pranašumas neteks tos reikšmės, kurią dabar turi."

KAIP LIETUVIS PADEJO BAIGTI SOVIETŲ-SUOMIŲ...

(Tąsa iš 2 psl.)

suduoti net keletą sunkesnių smūgių įsibrovėliams. O nelygi kova su didžiule Sovietų Sąjunga sukėlė Suomijai visame pasaulyje gilią užuojautą. Pasipiktinimas Sovietų agresiją laisvame pasaulyje buvo toks ryškus ir toks didelis, kad jis rado pagaliau savo išraišką ir svarbiausioje taikai palaikyti tarptautinėje įstaigoje: kad be svyravimų, pati jau gyvendama paskutines savo dienas, Tautų Sąjunga pašalina Sovietų Rusiją iš savo narių tarpo. (Sov. S-ga atsisakė posėdyje dalyvauti, be to konstatuoja, kad jai T. Sąjungoje ir ne vieta. Red.)

Kremlius tada gyvat atjautė pasaulinės opinijos spaudimą...

Ką apie mus kalba

Po Vilniaus grąžinimo Lietuvai, teko bent formaliai (pagal įsakymą iš Kau-no) palaikyti glaudesnius santykius su Sovietų pasiuntinybe Rygoje. Dėlto tekdavo dažniau susitikti ir su Sovietų tuometiniu polpredu Zotovu. Laikėtu susitikimų metu aš atkreipiau dėmesį į tai, kad Zotovas beveik kiekvieną kartą siekė iš manęs patirti, kaip diplomatiniam korpusui ir latvių visuomenės viršūnėse žiūrima į sov. suomių karą. Jis man daug kalbėjo apie "vakarų imperialistų" lizdus Suomijoje, apie kylantį iš to pavojų sovietų saugumui ir reikalą tą pavojų pašalinti. Sunkiai nusišypsodamas savo abejingumą dėl tų išvadžių, aš negalėjau nutylėti, kad Sovietų agresijos vertinimas, kur tik man tekdavo su tuo vertinimu susitikti, buvo neigiamas, nepalankus sovietams.

Ypatinę susijaudinimą sovietų pasiuntinybėje pastebėjau po Sov. Rusijos pašalinimo iš Tautų Sąjungos. Dabar išgirdau nusiskundimus, kad "vakarų imperialistai" tyčia išprovokavę suomių karą su sovietais, kad vėliau turėtų priežastį tokiu nelemtu būdu Sovietų Sąjungą apkaltinti. Sovietų vyriausybė visai nenorėjusi to karo. Jis sukeliąs Sovietų Sąjungai tiek

sunkumų, kad ji mieliai jį užbaigtų bet kurią dieną, jeigu tik "vakarų imperialistai" leistų suomiam su sovietų reikalavimais sutikti.

Bet po trijų mėnesių bolševikai vis tik paėmė tai, ko jie reikalavo.

Mano "misija"

Suomiams kilo baimė, kad Sovietų ginkluotos pajėgos nesustos ant "ištaisytos sienos", o brausis toliau į Suomiją.

— Tai ar Suomijos vyriausybė dabar sutiktų taikytis su sovietais jų pirmą kartą reikalavimų pagrindu? — paklausiau aš Palino.

Jis pajuto, kad aš teiraujosi ne dėl paprasto žingeidumo.

— Esu beveik tikras, — atsakė jis. — Bet tuojau telefonuosiu į Helsinkį ir po poros valandų vėl tikiuosi būti pas Tamstą.

Po poros valandų Palinas atvyko netik su savo nuomonės patvirtinimu, bet ir su pavedimu man kontaktuoti tuo reikalu Sovietų polpredą.

"Misija" man rodėsi čia ne per sunkiausia, kadangi aš iš Zotovo žinojau, kad Maskva bodisi karo ir nori tą karą greičiau užbaigti. Reikėjo tik susirasti tinkamą priėjimą. Be to, reikėjo išvengti ir Sovietų reikalavimų padidinimo. Dabar jie jautėsi jau nugalėtojais ir ūpas buvo visai kitas, negu karo pradžioje.

Kontaktas davė ne tik patenkinamus, bet ir gerus vaisius

Kai aš nuvykau pas Zotovą, jis pirmas pradėjo kalbėti man apie sovietų suomių karą. Esą tai bergždis turto ir žmonių gyvybių naikinimas. Sovietų kariuomenė netrukus užbaigsianti savo uždavinį ir karo veiksmams galėtų būti sustabdyti, jeigu "tik Vakarų imperialistai" to panorėtų...

— Tai kodėl jūs nepasiūlote Suomijai taiką? — staiga paklausiau aš. Juk niekas neabejoja, kad Sov. S-ga pa-

Lietuviai boksininkai Londone

Š.m. spalio 12 d. Londone įvyko bokso rungtynės tarp Anglijos ir Sov. Sąjungos boksininkų. Rungtynėse buvo tuo mums įdomios, kad jose pirmą kartą pasirodė šioje gelež. uždangos pusėje pavergtosios Lietuvos sportininkai, įjungti į Sovietų ekipą ir tik jų vardu visur iškišami. Rungtynės vyko erdviuose Wembleysporto rūmuose, kurie buvo perpildyti. Nesutalpę į salę galėjo rungtynių eigą stebėti per televiziją.

Rungtynėse dalyvavo 10 porų boksininkų, tarp jų lietuviai Algirdas Šocikas, sunkaus svorio, ir Romualdas Murauskas, pussunkio svorio. Pirmasis yra laimėjęs Sov. Sąjungos bokso čempijono titulą, o antrasis, kaip atrodo, didesnių laimėjimų dar nebuvo pasiekęs. Jis esąs 21 m. amžiaus ir šiuo metu atlieka karinę prievolę Kaune.

Kaip pripažino visa anglų spauda, geriausiai rungtynėse pasirodė A. Šocikas, nugalėjęs anglų P. Jamesą knock-outu pirmame kėliny. Jis buvo pranašesnis už visus šiose rungtynėse dalyvavusius boksininkus. Neminėdami, kad jis yra lietuvis, anglai žavėjosi jo išorine išvaizda ir laikymuosi. "Daily Telegraph" įdėjo čempijono Šociko fotografiją, kurioje šis kaunietis atrodo kaip tikras milžinas. Britų "The Star" skelbė, kad iš visų atvykusių boksininkų geriausiai atrodė Šocikas. Nepaisant savo ūgio ir svorio, jis esąs greičiausias ir turįs baletininko grakštumą. Per televiziją buvo pranešta, kad Murauskas yra kilęs iš Lietuvos. R. Murauskas turėjo kiek sunkiau kovoti prieš anglą R. Redrupą, bet buvo pripažintas laimėjęs taškais. Prieš rungtynes Šocikas ir Murauskas gavo daug telegramų bei laišku, kuriais lietuviai jiems linkėjo pasisekimo. Pasikalbėti tačiau su jais niekam iš Anglijos lietuvių neteko. Jie buvo visą laiką sekami rusų palydovų.

Rungtynių metu salėje taip pat jau-tėsi bolševikinė atmosfera. Rusų mažuma, susitelkusi aplink areną, kėlė tokį triukšmą, jog atrodė, kad jie nori inkorporuoti Wembley į Sov. Sąjungą. Prie arenos sėdėjęs rusų "dirtgentas" be paliovos šaukė enkavedistų balsu įsakymus savo boksininkams. Ypač skaudu buvo girdėti "rabotai, rabotai" šūkis, nukreiptas į kvapo nustojusį Murauską. Suprantantieji rusų kalbą ir žinantieji šių dienų lietuvių tautos padėtį galėjo tik pasipiktinti šiuo vergijos viešu demonstravimu civilizotos tautos sostinėje.

Stebint šias rungtynes, į akis krito taip pat rusų boksininkų silpnas fizinis išsivystymas. Visi rusai buvo plunksnos arba lengvo svorio. Tik abu lietuviai buvo augaloti, gražaus kūno sudėjimo ir sunkaus svorio. Nors nėra

jėgtų sutriuškinti 4 milijonų suomių tautą. Jūs gi sakote, kad Kremlius to nesiekia. Tai kodėl jums prieš visą pasaulį to neparodyti? Tuomet gal ir priežastys, dėl kurių karas prasidėjo, būtų greičiau pamirštas, ir Sov. S-ga daug išloštų pasaulinėje opinijoje.

Idėja iš karto patiko Zotovui. Jis pasisakė rašysiąs tuo reikalu į Maskvą, tik norėjo būti dar patikintas, kad "Vakarų imperialistai" nepanaudos blogam Sovietų taikingo mosto ir kad suomių vyriausybė tą mostą priims.

— Kiek aš žinau, Vakarai šiuo metu yra per daug užimti karu su Hitleriu, kad jie galtų uždėti dėmesio skirti įvykiams Suomijoje, atsakiau aš. — O kas liečia suomių vyriausybę, tai aš esu įgalijotas painformuoti Tamstą, kad ta vyriausybė priims Sovietų Sąjungos taikingus pasiūlymus, jeigu jie bus padaryti ne sunkesniais sąlygomis, negu sovietų reikalavimai prieš karui prasidedant.

Po poros mėnesių Rygos diplomatinis korpusas išlydėjo Zotovą, kuris buvo paskirtas pirmu po karo Sovietų Sąjungos pasiuntiniu Suomijai.

— Spasibo za viselienę iz Rygi (aciū už iškraustymą iš Rygos), — pareiškė Zotovas, spausdamas man dešinę ir nustebindamas tais žodžiais netoliese buvusį Latvijos užsienių reikalų ministrą Munters, kuris tuos žodžius nugirdo. O tų žodžių tikra prasmė aiškėja iš to, kas atpasakota anksčiau. (Darb.)

abejonės, kad visi Sovietų sportininkai yra valstybės apmokami tarnautojai, tačiau jie nesivadina profesionalais ir apgaulingu būdu dalyvauja sportininkų-mėgėjų tarptautinėse varžybose. Tuo būdu jie susitinka su mažiau treniruotais sportininkais ir lengviau pasiekia laimėjimų, kurie jiems reikalingi politinės propagandos tikslams.

Būdinga smulkmena, kad Sovietų boksininkų tarpe Londone nebuvo nė vieno darbininko. Oficialiame sąraše boksininkų kasdieninės profesijos pažymėtos: studentas, mokytojas, tankistas, raudonarmietis, studentas, mokytojas ir t.t. Tuo tarpu anglų ekipoje visi buvo fiziniai darbininkai: pieno išvežiotojas, lifto mechanikas, sandėlio prižiūrėtojas, grindikas, statybos darbininkas ir pan. Iš čia galima padaryti išvadą, kad "darbininkų rojuje" sportas darbininkui iš tikro yra neprieinamas. Darbininkas yra tiek išvargintas ir užguitas darbe, kad jokių pramogų nemato. Apie kolchozininką ir kalbėti netenka.

VOKIEČIŲ SPAUDA APIE SOVIETINIŲ GYVENIMĄ

Ir vokiečių spaudoje plačiai rašoma apie Sovietuose siaučiančias negeroves. Pvz. "Frankfurter Allgemeine Zeitung" apie Brest-Litovską atsiliepią, kad visur matyti dilgėlių, namai apskurę, iš kiekvieno lango žiūri vargas ir žiauri realybė. Prie duonos krautuvių ilgiausios eilės. Tokios pat eilės taip pat prie pieno parduotuvės. "Esslinger Zeitung" aprašo, kaip keliausiasieji į Sov. Sąjungą traukinyje turėjo naktį "medžioti blakes". "Abendpost" pavaizduoja, kaip atrodė lėktuvų halė: visur skurdžiai apsitaisę žmonės. Vaizdas primena pabėgėlių sriautą pokario metais. Neaišku, ar tai būtų proletariškieji keleiviai, ar benamiai, neturį kur galvos priglausti... "Das Gruene Blatt" skelbia, kad valgis Sov. S-goje nepaprastai blogas. Be 200 rublių pora žmonių negali gerai nei užkąsti, nei išgerti. Butų trūkumas — nežmoniškas. "Stuttgarter Zeitung" aprašo, kad tarp rūmų miesto viduje pačioje Maskvoje vaikštinėja karvės. Net geriausioje viešbutyje trūksta... tualetinio popieriaus. Drabužiai ir žmonių apsirengimas žymiai blogesnis negu Vokietijoje prieš valiutos reformą. O sodžiuose — buitis dar skuresnė. Sovietai giriasi visokia mechanizacija ir motorizacija, bet mašinas pakeičia pigi darbo žmonių jėga. Kolchoze prie Maskvos, kurį svečiai aplankė, 1.097 ha žemės turi apdirbti 384 darbininkai. Kaime už 10 km. nuo Kremliaus namai suklypę, pašiuurę, vandenį tenka nešti iš vidury kaimo pastatyti svirtinio šulinio. Visur vaizdas skurdus. Bažnyčioje, kurios grožį dar ir dabar pavaizduoja sienoje išlikę apbrukę šventųjų paveikslai, — suversti ūkio padargai ir strikso krūva mėšlo... Toje "darbo žmonių tėvynėje" negalėtų gyventi nė vienas vakarietis, konstatuoja "Das Gruene Blatt" Nr. 38.

Kiekvieno žmogaus pasielgimas tuo garbingesnis, geresnis ir puikesnis, kuo tolimesnės jo pasekmės.

(John Reskin)

DĖMĖSIO!

Lietuviškas krupnikas ar degtinė

Pomeranz, Slyvinė, Stumbrinė — nepamainoma šeimos švenčių progomis! Reikalaukite buteliuose tikrai Erntan Bottling Co. Ltd. su Amerikos Ereliu ant etiketės.

LIETUVISKA MUZIKA NAMUOSE

Būdami toli nuo Tėvynės galite girdėti savo namuose gerųjų dienų prisiminimui lietuvišką muziką, užsisakę Lietuviškas Plokšteles. Plokštelių kaina, įskaitant ir persiuntimo išlaidas, — 8/6. (Kelios, sąrašė pabrauktos, 11 š.). Pristatymas užtikrintas. Prašykite plokštelių sąrašo — Dainora Daunoraitė, 49, Thornton Av London W. 4, England.

Redaguoja O. A. Pridotkaitė

MOTERYS NORVEGIJOJE

Neseniai Norvegijos vyriausybė įkūrė naują ministeriją šeimos ir namų reikalams tvarkyti. Tą ministeriją padėjo ponia Aase Bjerkholt, kuri pradėjo eiti pareigas ir yra vienintelė moteris Norvegijos ministerių kabinete.

Norvegija anksčiau neturėjo šeimos ir namų reikalų ministerijos, bet prieš metus tokia ministerija buvo įkurta Švedijoje ir Norvegijos moterų organizacijos taip pat ėmė kelti klausimą, kad reikėtų visus šeimos ir namų reikalus perimti vienai ministerijai.

Naujas ministeris, ponia Aase Bjerkholt, yra advokato žmona ir 4 vaikų motina, kurie visi yra mokyklinio amžiaus, vyriausias 14 metų. Jie gyvena 3 kambarių bute ir, uždirbant tik vienam vyrui, ponia Bjerkholt gerai žino visus klausimus ir rūpesčius, kuriuos tenka pakelti vidutiniškai norvegų šeimai, turinčiai keletą vaikų ir neaukštas pajamas. Be to, p. Bjerkholt ilgą laiką buvo pirmininkė vartotojų komiteto, kuriame dirbdama gerai pažino, kokią vertę vartotojui turi produktų kainos ir produktų kokybė.

Norvegiją jau 20 metų valdo socialdemokratų partija ir p. Aase Bjerkholt yra ilgametė ir aktiva to partijos narė. Partijos moterų organizacijose ji užėmė daug atsakingų vietų. Jos ilgą laiką praktika politiniame darbe ir pažinimas kasdieniškų moterų rūpesčių paruošė ją užimti ministerio vietą šeimos ir namų reikalams tvarkyti.

Vienas iš klausimų, su kuriuo pirmoje eilėje A. Bjerkholt susidurs yra darbo parūpinimas vyresnio amžiaus moterims. Nors Norvegijoje jaučiasi moterų darbininkų trūkumas, bet vyresnio amžiaus moterims yra sunku gauti darbas. Norvegijoje, kaip ir kitur Europoje, ištėjęs moteris neina dirbti. Vaikų auklėjimas yra pirmoji žmonos ir motinos pareiga ir "full time job". Paaugus vaikams, kai moteris jau virš 40 metų amžiaus, ji gali palikti namus ir eiti dirbti, bet čia ji susiduria su nemaloniu faktu: darbdaviai nenori priimti į darbą pagyvenusių moterų todėl, kad jos ilgą laiką nedirbusios, nebenturi reikiamo patyrimo, ir joms reikia lankyti kokius nors kursus, kad atnaujintų turėtą žinias. Jei moteris iš viso niekad nedirbo, net prieš ištėjęmą, tai jai reikia kokio nors srity pasimokyti ir gauti kokį profesiją. Gi čia kaip tik išyla trūkumas specialių mokymų ir programų tokioms moterims. Be to, reikia nugalėti darbdavių įsitikinimą, kad vyresnio amžiaus moteris, kurios, vaikams paaugus, pasidaro laisvesnės nuo namų priežiūros, negali taip gerai koncentruotis darbe ir darbei atsiduoti, kaip jaunos arba netekėjusios moteris, kurių vienintelė karjera yra jų darbas.

A. Bjerkholt kaip tik ir bandys sudaryti sąlygas, kad vyresnio amžiaus moteris galėtų lengvai gauti darbą, nes dabar Norvegijoje kiekviena laisva ranka reikalinga darbu. Be to, jos pačios įsitikinimu, paaugus šeimai, moteris turi laisvo laiko, kurį galima sunaudoti produktingam darbu.

Norvegijos vyriausybė kreipia dėmesį į moteris ir šeimines. Šeiminių Norvegijoje yra apie pusė milijono — balsuotojų skaičius, kuris rinkimuose yra gana svarus. Jų teisėtus reikalavimus patenkinti ir jų reikalais rūpintis yra svarbus dalykas. Norvegijoje jau kuris laikas veikia vyriausybės sudarytas vartotojų komitetas, kurio darbas rado didelį pritarimą moterų eilėse. Komiteta prižiūri gaminių kokybę ir rūpinasi, kad gamintojai gamintų tai, kas šeiminiškoms yra svarbu turėti. Vartotojų komitetas yra savotiškas skundų biuras. Jeigu, pav., vartotoja pasiskundžia, kad ji pirkė importuotą medžiagą, kuri po skalbimo nublūko, komitetas suranda, kas tokią medžiagą importuoja, jis praneša pardavėjams apie pirkėjų nepasitenkinimą. Tas pats yra ir su kitom

kasdieninio vartojimo prekėm.

Komiteto rūpesčiu Norvegijos moteris dabar gali pirkti pigias skalbiamas mašinas. Jos vadinasi "tautinės skalbiamos mašinos", nėra tokios gražios kaip standartinės, ne taip blizga, ne tokios spalvingos, bet jos taip pat gerai plauna kaip standartinės, o jų kaina yra žymiai pigesnė. Tokių skalbiamą mašiną gali įsigyti šeima ir su mažom pajamom. Greitu laiku pasirodys "tautiniai šaldytuvai", kurie nebūs tokie gražūs kaip standartiniai, bet taip pat žymiai pigesni.

Tokių dalykus šeiminiškės nepamiršta ir, atėjus rinkimam, žino, už ką ir kam jos turi būti dėkingos.

Saugokimės saulės!

Normalus nudegimas saule yra sveikatai labai naudingas, tačiau degintis lig parudavimo nepatartina. Saulės spinduliai 45% degina motomai, 50% darbo atlieka infraraudonieji spinduliai ir 5% ultravioletiniai. Infraraudonieji spinduliai tik šildo, jų veikimas nėra staigus nei pavojingas odai, bet jie gali suduoti vadinamą saulės smūgį.

Kitais su ultravioletiniais spinduliais. Jie staigiai veikia, ir odoje esančius riebalus sugrupuoja į pigmentines dėmes. Turinčios jautresnę odą, tokias dėmes skaito grožio dalyku (pateisinimo reikia), kas nėra tiesa, ir neigiamai atsiliepia bendrai odos savijautai.

Ne visų oda vienodai saulei jautri. Tai reikia žinoti ir su tuo skaitytis, ypač perdegti pasitaiko taikantis prie kitų, kurie gali būti atsparesni saulės veikimui. Mažiausio jautrumo saulei turi kūdikiai nuo 3 ligi 4 metų ir po 50 metų amžiaus. Jautriausia oda yra tarp 5-8 metų ir tarp 25-30. Todėl minėto amžiaus žmonės ypatingai turi būti atsargūs.

Gintis nuo saulės, žinoma, geriausia priemonė yra būti pavėsyje, o negalint to padaryti, reikalinga vartoti atitinkami kremai, kurie galėtų sugerti kenksmingą saulės spindulių veikimą. Be to, turi labai daug reikšmės mitybos kontrolė. Visiškai nepatartina vartoti alkoholinių gėrimų nei rūkyti.

Vakare, praleidus dieną atvirame ir saulėtame ore, reikalinga veidą gerai nuplauti ir ištepti vitaminizuotais kremais, kurių galima gauti kiekvienoje vaistinėje.

Nenorint išsistatyti per didelei šilumai, venkite tokių vietų, kurios yra apsuptos atsimušančių spindulių daiktai arba arti nėra vandens, kaip saikysim, kas norėtų pasidėginti ant stogo. Kur kas blogiau yra ištikus saulės smūgiui. Tokiu atveju reikia gulėti visiškai tamsiame ir vėsiam kambaryje, ant galvos dėti ledų ir sprandą vilginti vėsiančiu skystimu.

ŠEIMININKĖMS

(Receptai paimti iš V. Varnienės Didžiosios Virėjos). Vienas svaras visur skaitomas 400 gramų. Australijoje vienas svaras yra apie 450 gr., viena uncija apie 28 gramai.
1 sv. cukraus lygus 2 stiklinėms,
1 sv. miltų lygus 3 stiklinėms.

INKSTAI TROSKINTI SU GRIETINE

Paimti 2 inkstus, nuimti plėvę, šaltam vandeny mirkyti 2 valandas. Dėti į verdantį pasūdytą vandenį ir leisti vieną kartą užvirti; išimti, nuplauti, supjaustyti plonais gabaliukais skersai, į miltus įvoliuti. Paimti 2 šaukštus sviesto, pakepti su 2 smulkiais supjaustytais svogūnais, sudėti inkstų gabaliukus, uždegti ir troškinti. Dažnai pakratyti prikaistuvį. Po truputį užpilti 1 stikl. buljono ar vandens, pridėti angl. pip. ir lauro lap. Kai inkstai su minkštės tiek, kad galima bus lengvai šakutes išmeigti, įpilti pusę stiklinės grietinės, užvirinti, pasūdyti, užpilti žal. krapų ar petruškų. Paduoti apdėjus keptomis bulvėmis.

KRIAUSIŲ PŪDINGAS

12 kriausių,
1/2 stikl. vyno,
1/2 sv. sausos bulkos,
šaukštą sviesto,
6 kriaušinius,

Retas baletas vakaras

Pietų Australijos vaikų darželių sąjungos spalio mėn. pabaigoje šventė savo auksinį jubiliejų. Ta proga Madame Agnes Babicheva baletu mokykla spalio 28 d. pastatė trijų veiksmų baletą "Asta" (Vieno Saksonijos kaimo legenda). Kaip choreografija, taip ir kostiumai buvo pačios Babičevos. Dekoracijos — Ozolinės.

Pastatyme dalyvavo įvairių tautybių apie šimtas dvidešimt jaunų šokėjų, jų tarpe kelios dešimtys vaikų darželio amžiaus ir keletas suaugusių, o jų visų priešakyje, jauna lietuvaitė — Regina Plokštytė. Ji turėjo pagrindinę "Astos" rolę ir Adelaidės lietuviui gali drąsiai didžiutis, nes manau niekur kitur lietuviai tokios gabios jaunos šokėjos neturi.

Pats "Astos" baletas reikia laikyti rimtu pastatymu ir įrodymu, kad A. Babičeva yra gera mokytoja ir turinti vaizduotę baletmeisterė. Baletu istorija — turinys irgi jos pačios. Tokio baletu bet kas nepastatytų, nes baletu pastatymas ne mėgėjų "nosiai". Ji sugebėjo išgauti gražių efektų ir su vos tik pradedančių "pipirų" grupėmis.

Šokiai buvo parinkti nepersunkiamis, pagal šokėjų pajėgumą. Todėl mažai buvo piruetų, fojetė, kabrioletų ir visiškai nebuvo jetė, esapė, entrešat ir turų. Daugiausia šokiai susidėjo iš lengvesnių asamblė, glisade ir kitų panašių "pas", daugumoje š takte. Tačiau įvairumo netrūko — antrame veiksmo būta gražių pas de chat, o trečiame veiksmo buvo mazurkos, čardašo ir gopako šokiai.

Pianistė Freda Kahne davė spektaklio muziką, kuri buvo divertismentinio pobūdžio, kaip paprastai tokiuose pastatymuose būna. Parinkimas buvo neblogas, nors atlikimas ne visur buvo pakankamai geras, mat, baletu vien tik gero pianisto neužtenka, reikia, kad jis gerai pažintų baletą ir būtų su juo susigyvenęs. Tačiau trečio veiksmo čardašas, man atrodo, tiek ir muzikos parinkimu ir jos atlikimu buvo nevykęs. Čardašui buvo panaudota Liszto vengrų rapsodija Nr. 2. Tai yra per daug gerai publikai pažįstama muzika (vienas iš populiariausių Liszto kūrinių). Paprastai baletui, kada jis yra divertismentinio pobūdžio, muzika parenkama iš mažiau publikai žinomų kūrinių, atsižvelgiant į laiko epochą ir į kiek galima, aiškesnį ritmą, kuris galėtų būti lengvai šokėjų prisimenamas. Žmonės išgirdę pažįstamą muziką naujam baletu, nelabai noriai sutinka su šokio forma; nes jie jau turi iš seniau susidarę vaizduotę tam tikrą vaizdą ir nelabai nori priimti naują. Šiuo gi atveju, net ir muzikos išpildymas buvo labai blogas, gal todėl, kad buvo nemažai pakeitimų ir praleidimų (stengiantis su lėtimi tempą). Čia be nusimančio muziko, nereikėtų tokių "operacijų" daryti. Pačiame čardašo šokyje irgi trūko judesių aiškumo, nors keletas buvo ir gražių. Šokėjai turi išdėmėti, kad darant kabrioletą, nesvarbu į kurią pusę ir nesvarbu ar čardaše ar kur kitur, galva turi būti atkreipta į prieką, o ne į šonus, pagal judesio linkmę, kaip asamblė, glisade ir t.t.

1/2 stikl. pieno,
3 gvazdik. citrinos žievės, cinamono,
1/2 stikl. cukraus, sausainių, sviesto.

Kriaušes nulupti, supjaustyti riekelėmis, užberti 2 šaukšt. cukraus, cinamono, ir 3 sugrūstus gvazdikėlius. Užpilti 1/2 stikl. vandens ir 1/2 stikl. vyno. Užkaisti, uždegti, kai užvirs, nukelti, atausinti.
Trynius gerai ištrinti su puše stiklinės cukraus ir šaukštu sviesto, pridėti 1 sv. sausos bulkos mirkytos piene, ir citrinos žievės. Visą gerai išmaišius pridėti 6 baltymų putelę. Formą ištepti sviestu, pabarstyti sausainiais, supilti pusę visos tešlos, ant jos padėti išvirtas kriaušes, ant jų vėl pilti tešlą, pastatyti į krosnelę. Kepti apie valandą.

BABKA SU ROMU

1/2 stikl. pieno,
50 grm. mielių,
1 sv. miltų,
12 kriaušinių,
1/2 sv. sviesto,
1/2 šaukščiuko druskos,
1 stikl. cukraus, citrinos žievelė.

SIRUPUI

1/2 stikl. cukraus,
3 šaukštus romo,
1 stikl. vandens,

Paimti 1/2 stikl. šilto pieno, įdėti mieles, išmaišyti, pridėti kelis šaukštus miltų, kad tešla būtų kaip blynams, ir išmaišius pastatyti, kad pasikeltų. Kai pasikels, gerai išplakti, įdėti druskos, įpilti 12 kriaušinių ištrintų iki baltumo su stikline cukraus. Gerai išmaišius kriaušinius, pridėti apie svarą miltų, kad tešla būtų neperstyksta, pusę svaro cukrus gerai ištrinto sviesto, pusę šaukščiuko druskos ir sutarkuotą citrinos žievelę. Gerai išmaišius pastatyti šiltoje vietoje, kad dar kartą pasikeltų. Kai antrą kartą pasikels, dar kartą gerai išmaišyti, išplakti ir sudėti į paruoštas formas, pastatyti vėl šiltoje vietoje, kad pasikeltų. Kai pasikels 3/4 formos, pastatyti į krosnį valandai. Atskirai paimti pusę stiklinės cukraus, stiklinę vandens ir 3 šaukštus romo, gerai išmaišyti. Išėjus iš krosnies babkas, padėti ant pailgo pusdubeno ir atausinus užpilti paruoštu sirupu vieną šoną, paskui apvertus ant kito, užpilti ir kitą ir taip kelis kartus vartyti, kad babka sugertų visą sirupą. Po to pastatyti ant lėkštės, paklotos gražiai iškarpytu popierium.

Baletu turinys buvo pakankamas, bet ne visai aiškus, taigi trūko mimikos. Turinys turi būti aiškus ir neskaicius programos. Paprastai, daugumai žiūrovų baletas gali pasidaryti nuobodu sekti, jeigu šokiai nėra surišti kokio nors veiksmu, bet baletu veiksmas turi būti tik sudarantis tam tikrą atmosferą ir be smulkmenų. Legendos daugiausia ir tinka baletui.

Dėl nevienodo artistų pajėgumo, "Astoje" joks "dialogas" nepavyko. Net ir svarbiausias momentas "Astos" pagrobimas, nebuvo išryškintas ir nebuvo matyti nei baimės, nei nebuvo aišku, kodėl visi šį pagrobimą taip šalta praleido. Šią sceną buvo galima lengvai padaryti su bet kokiomis pajėgomis, toks dalykas baletu lengviau išsprendžiamas kaip dramoje (bent paviršutiniškai), ko čia būtų pilnai pakakę. Bet to nebuvo beveik visose scenose — šokio technika buvo daug aukščiau už mimiką. Jauni šokėjai į tai turėtų atkreipti daugiau dėmesio, nes dažnai būna, kad vaidyba ir lieka visą laiką nepavydita, nors šiaip šokėjas pasiekia aukšto techninio lygio. Bet mimika yra dalis šokio, mimika nesiriboja vien tik veidu, bet visas kūnas kartu su veidu visą laiką turi išreikšti kokį nors jausmą. Baletas tai yra gyvo kūno formų — skulptūra. Blogai kai žiūrovai yra priversti žiūrėti tik į kojas. Tačiau tenka "Astos" baletą pagirti, kad nors ir vaidyba šlubavo, bet nebuvo ir bereikalingo "dantų rodymo", kaip dažnai, kad būna ir geros baletuose.

Baletas yra sunkiausia suprasti iš visų teatro meno šakų, nes čia be šokio, kuris ir paimtas atskirai yra sunkiau suprastamas, dar įeina muzika, dekoratyvinis menas ir drama. Bet bendrai paėmus, baletas yra spektaklis akims, taigi viskas ką akys baletu mato, turi būti gražu. Šį gražų akims vaizdą choreografas dažniausia paima ir perkuria iš muzikos, nors kartais gali būti, kad ir paveikslas gali įkvėpti idėją baletui, nes kaip ir baletas, taip ir paveikslas yra skirtas akims ir kaip ir baletu taip ir paveikslas mes randame ritmą, charakterį, kompoziciją ir nuotaiką. Taigi, beveik pagal kiekvieną paveikslą, būtų galima pastatyti ir baletą.

Kadangi baletas daugiau skirtas akims, kaip ašims, tai ir baletu dekoracijos atitinkamai skiriasi nuo dramos dekoracijų. Baletu dekoracijose daugiau spalvos, jos turi būti simbolinės, sugestiuojančios, erdvios ir ne realistinės, nes baletu pasaulis — nėra realus pasaulis.

"Astos" dekoracijos buvo linksomos. Pirmojo veiksmo (trečio tos pačios) truputį per daug naturalistinės — realistinės, primenančios Janušą ar Rūkštelę, antro veiksmo dekoracijos buvo puikios — romantinės — simbolinės, tik pats piešinys truputį buvo kreivias, ir kompozicijoje trūko pusiausvyros, bet antro veiksmo kulisų dekoracijos buvo tikrai puikios, primenančios garsius Bakst ar Dobužinskį, nors iš dalies ir Kauno Jaunimo Teatro dekoratorių — Norų.

Butaforijos kaip ir nebuvo, kas irgi padeda baletu pasisekimui, nes baletu su butaforija dažnai būna visokių nelaimių.

Apšvietimas buvo neblogas, nekenkė nei dekoracijoms, nei kostiumams, kurie iš tiesų irgi yra dekoracijų dalis. Kai kurie kostiumai ir labai gražūs buvo, jautėsi skoninga moteriška ranka. Vyrų nors ir neblogi dailininkai būtų, bet neišmanydami apie siuvėjų, dažnai kostiumus per daug "nutaiso". Tik kai kurių sijonų ilgis gal nebuvo labai vykęs, dažniausiai vidutinio ilgio sijonas labai retai kada gražus būna (baletu), geriau arba visai trumpas arba visai ilgas. Nebent aiškiai būtų matyti, kad parodomas tam tikras periodas — stilus ar koks tautinis kostiumas.

Turinyje — baletas "Asta" vaizduoja besilinksminantį jaunimą, kur staiga atsiranda burtininkas ir pagrobia gražiausią mergaitę. Antras veiksmas parodo pavergimą ir galop vėl išvadavimą. Trečiame veiksmo vėl visi linksminasi ir šoka. Tai toks turinys, kurį baletu pamato kiekvienas, net neskaicius programos. Bendrai paėmus, pastatymas buvo vieningas ir nors muzika buvo divertismentinė, bet paties spektaklio divertismentiniu pavadinti nebūtų galima. Taut s'en faut. Buvo tam tikras stiliaus ir emocijos išlaikymas ir tam tikra kryptis. Niekur veiksmas nenutrūko ir nebuvo nuobodus. Kažkaip nors turiniu ir nepanašus, bet primenantis Coppelia, to paties periodo, su panašiais šokiais (iš dalies ir dekoracijomis) ypatingai, kai trečiame veiksmo, viens po kito, čardašas sekė mazurką.

Visą baletą, gal net lemiančiai, rėmė savo nepaprastu, vispasišku talentu — Asta — Regina Plokštytė. Ji buvo puiki techniška ir vaidybiška. Jos klasiška technika jungėsi su romantiška mimika. Ji ištikrųjų galėjo dar geriau pasirodyti, bet turėjo derintis su kitais partneriais, taigi, baletmeisterės jai nebuvo leista per daug pasižymėti kitų sąskaiton. Jai nebuvo paruošta gero adagio, kur ji galėtų parodyti primabalerinos developpė. Iš tikrųjų, jai kaip vedančiai balerina, to reikėjo, taip pat reikėtų daryti ir po du piruetus, vienas piruetas tik tik kordebalei, ir tai kai kuriose vietose geras kordebaletas atlieka po du. Piruetuose balerina parodo aukščiausią balansą ir kūno kontrolę. Piruetas — sur lés pointes, daugiausia duoda balerinai sužėrėti žiūrovų akyse. Bet šiaip neparodymas virtuozizmo, nė kiek negriauna meniškuom, ypatingai Plokštytės atveju. Dažnai gi būna kaip tik atvirkščiai, kai žiūrovai ne meniškuom sumetimais pradeda skaičiuoti fojetė ar kitus "pas", kurie jiems parodo akrobatišką (Pabaiga 5 psl.)

APIE LITERATŪRĄ RAŠYTOJUS IR DAINĄ

Adelaidės Ateitininkai Sendraugiai kultūrinuose bendruomenės dirvonuose sekmingai verčia vaagą po vagos. Surodę visą eilę viešų minėjimų (V. Krėvės, vysk. M. Valančiaus, Marijos Pečkauškaitės), lietuvišką jaunimą subūrę eilėje linksmavakarių ir Jaunimo Dramos Studijoje, š.m. spalio mėn. 23 d. Adelaidės lietuvių visuomenei patiekė staigmeną — *Literatūros ir Dainos Vakarą*. Vakarą staigmena galima vadinti dėl to, kad jis savo apimtimi ir savitu charakteriu buvo pirmas tokios rūšies renginys Adelaidėje.

Literatūros ir Dainos Vakarą atidarė Pr. Pusedėris, savo žodyje vaizdžiais palyginimais apibūdinęs kūrybos ir kūrėjo sąvokas, paaiškino kodėl rengėjai vakarui parinko šūkį: „Pažinkime Australijoje gyvenančius savo rašytojus ir poetus“ — nes žmogus nepasitenkina iš žvaigždžių jo akysna atklystančiais spinduliais, bet nori pažinti pačias žvaigždes, o taip pat ir tuos šviesos šaltinius, iš kurių kūrybos spinduliai atskrenda sielon.

Dviejose dalyse išskirstytoje vakaro programoje puošniais žodžiais ir minties karavanais pradėliavo prieš klausytojus daugiau ir mažiau žinomų kūrėjų nemažas būrys. Prieš kiekvieną programos punktą, vakaro programos pravedėjas Pr. Pusedėris, trumpu žodžiu apibūdino kiekvieno kūrėjo, originaliai patiekdamas įdomių ir daugeliui nežinomų biografinių ir kūrybą liečiančių žinių, kurios, tikslu, bus įdomios ir „Australijos Lietuvis“ skaitytojams.

JUOZAS MIKSTAS. Vilniaus krašto lietuvis. Pirmuosius savo eilėraščius spausdinęs Vilniaus liet. laikraščiuose. Nepriklausomoje Lietuvoje savo poeziją spausdino Mūsų Vilniuje, Pavasary, Trimite, Kary ir kt. Jo kūrybos randame Gabijos literatūros metrašty ir vietos liet. laikraščiuose — A. Lietuvy, švityry ir M. Pastogėje. Spaudai turi paruošę du eilėraščių rinkinius — Dažnai pasirašinėja slapyvardėmis — Šilainis, Kovas, Šešėlis, Almantas, Gervazas Maukelė.

Juozas Mikšto eilėraščius Literatūros ir Dainos Vakarą programoje skaitė Adelaidės Lietuvių Teatro Mylėtojų Grupės aktorė V. Marcinkonytė.

J. ALMIS JORAGIS rašinėti pradėjo baigęs pradžios mokyklą. Vėliau savo eilėraščius spausdino Šaltinyje, Lurde, Skautų Aido, Ateityje, Trimite, Kary, Jaunajame Ūkininke ir kt. Turi paruošę spaudai eilėraščių rinkinius: „Apie žemę ir širdį“ ir „Būtamasis laikas“. Gyvendamas Australijoje bendradarbiauja vietos ir pasaulio lietuvių laisvoje spaudoje.

Jo eilėraščius Liter. ir Dainos vakaro programoje skaitė ALTM Grupės aktorius J. Neverauskas.

ZENONAS KUČINSKAS okupacijų metu ir tremtyje rašęs periodikoje, daugiausiai savo kūrybinio darbo yra paaukojęs ir tebeaukoja teatrui. Jo parašytas dramų vaizdelis „Sugrįžusi laimė“ buvo statytas Sheinfeldo Lietuvių Ansamblio, o drama „Klystėliai“ — Adelaidės Lietuvių Teatro — Studijos, kurios aktyviu nariu yra ir pats autorius.

Literatūros ir Dainos vakaro programoje Z. Kučinskas skaitė apysaką „Vilnarkaris“. Kaip iš aktorius buvo laukta geresnio perdavimo.

JONAS RACKUS. Šis Adelaidėje gyvenęs stiprus poetas daugeliui yra žinomas dar nesutrumpinta Rackevičiaus pavarde. Rašyti J. Rackus pradėjo gimnazijoje savo eilėraščius, novelės ir satyras spausdindamas Kary, Akademike, Lietuvos Studente, Lietuvos Aido, Jaunojoje Kartoje, Jaunajame Ūkininke, o tremtyje — Mūsų Kely, Žiburiuose, Lietuvių Žody ir kit. 1936 m. yra išleides eilėraščių knygą „Jaunystė arimuose“, 1940 m. atidavė spaudai antrą eilėraščių rinkinį, bet jo pasirodymą sutrukdė bolševikų okupacija.

J. Rackaus eilėraščius Literatūros vaka-

ro programoje skaitė aktorius J. Venslovavičius.

JULIJA ŠVABAITE-GYLIENĖ kaip talentinga poetė debiutavo jau gimnazijoje — Vilkavišky ateitininkų leidžiamame laikraštyje Naujas Kelias. Nepriklausomoje Lietuvoje savo eilėraščius spausdinusi Ateities Spinduliuose, Ateityje, Naujoje Vaidilutėje, Studentų Dienose, Naujojoje Lietuvoje, Naujojoje Romuvoje, Pavasary ir kt. Tremtyje gyvendama neleidžia rūdyti savo plunksnai rašydama eilėraščius, novelės ir juos spausdindama Amerikos ir Australijos lietuviškoje periodikoje. Jos eilėraščiai puošia didžiausių mūsų poezijos rinkinį — Lietuvių — Poezijos Antologiją. Be to, poetė turi paruošę spaudai savo eilėraščių rinkinį.

J. Švabaite-Gylienė buvo vienintelė iš kviestų, kuri surado laiko ir priemonių atvykti iš Melbourne ir savo kūryba ir asmeniu dalyvauti Literatūros ir Dainos Vakarą programoje. Jos talentą ir ryžtą pagerbdami Adelaidės lietuviai nepagalėjo karštų aplodismentu.

PULGIS ANDRIUSIS yra taip gerai žinomas visiems pasaulio lietuviams, kad ir Literatūros Vakarą pravedėjui buvo sunku apie jį koks naujesnis pasakyti.

Kauno universitete studijavęs literatūrą, lankęs Meno Mokyklą, 1928 m. žemaituku keliavęs po Europą, periodikoje pradėjo spausdinti tų kelionių humoristinius reportažus. Aplankęs daugelį Europos valstybių, mokėdamas dešimtį kalbų, mūsų literatūrai padovanojo puikių vertimų, iš kurių svarbiausias — Servates „Don Kichotas“. Jo ligi šiol įvairiuose liet. laikraščiuose ir leidiniuose spausdintų ir spausdinamų feljetonų (apie 1000!), visuomet giedriai nuteikia juos skaitantį. Be feljetonų rinkinių — „Vis dėl to juokiamės“, „Siuntinėlis iš Amerikos“ yra išleides ir jaunimui „Vabalų vestuves“ ir kt. Iš paskutiniųjų rašytojo Pulgio Andriušio knygų yra: „Anoj pusėj ežero“ — lyrinių gamtos vaizdų rinkinys, literatūros premiją laimėjusi „Sudiev, kvietkeli“, ir linksmas Kauno gyvenimo vaizdų rinkinys „Tipelis“.

Vakaro programoje rašytojas P. Andriušis skaitė subtilių fragmentą „Klojimas“ ir antroje dalyje — feljetoną „Daina iš kito galo“, kuriame šalia pulgiškų perliukų ir deimantėlių mūsų garsūs feljetonistas gal ir be reikalo leidosi į riebiųjų anekdotų sritį įjieskoti, nors ir saviškai apšifuotų, terminų.

Tačiau rašytojas Pulgis Andriušis publikos yra visada mėgstamas. Jis, ir šio Literatūros Vakarą programoje pelyntai užsitarnavo klausytojų karštų aplodismentų. Solistės Genė Vasiliauskiene ir Zita Petkūnaitė skaitoma žodį pajavirino daina.

Svelnus G. Vasiliauskiens sopranas, operų arijose darsiai šokinėjęs net koloratūro treliuose, kaip visada, taip ir Literatūros — Dainos Vakarą programoje buvo klausytojų šiltai sutiktas.

Z. Petkūnaitės sodrus mezzo-sopranas galingai ir stipriai praskleidė lietuviškų liaudies dainų grožį. Reikia pasidžiaugti, kad po ilgesnės pertraukos Z. Petkūnaitė pasirodė scenoje su ryškia pažanga ne tik balso, bet ir mimikos apvaldyme. Jai skirti aplodismentai buvo pilnai užtarnauti.

Solistės apompanavo nuosirdi lietuvių draugė Miss Dorothy Oldham.

Vakaro programą baigdamas pranešėjas Pr. Pusedėris labai apgalvestavo, kad Literatūros ir Dainos Vakarą programoje pažadėjęs skaityti savo dramų ištrauką prof. Vyt. Zemkainis, dėl nežinomų priežasčių Adelaidės negalėjo atvykti. Be to, pranešė, kad iš kviestų šio vakaro programon, negalėjo dėl ligos dalyvauti Antanas Gavelis, Alfonsas Gričius savo eilėraščius atsiuntę per vėlai, ir Vincas Kazokas savo kūrybos visiškai neatsiuntė, nors anksčiau buvo pažadėjęs.

Dail. V. Kudirkos Vytimi bei kūrybą ir dainą vaizduojančiomis emblemomis ir gėlėmis išpuoštoje scenoje suėjus visiems programos dalyviams, rengėjų vardu padėkojo Pr. Pusedėris, visi buvo apdovanoti

Kariuomenes sventes proga

Likimas lėmė mūsų tautai apsigyventi ant didžiojo Vakarų-Rytų vieškelio, kur amžiais vyko dviejų atskirų pasaulių grumtynės. Tiek jėgos vieny tiek kitų stengėsi užgrobti šią strateginią svarbią teritoriją ir pavergti jos gyventojus. Tikrai, daug reikėjo parodyti lietuviui sumanumo, daug sudėti aukų, kad atsispirti prieš gruboniškų kaimynų užmačius.

Nors lietuvis iš prigimties yra ramus ir taikaus būdo, bet patys kaimynai privertė jį griebtis ginklo ir nuolatinių kovų laukuose ginti brangiausią tautos vertybę — laisvę.

Jei pradžioje, dar neįkūrus kompaktinės valstybės, kovos už laisvę buvo daugiau apsiginamojo pobūdžio, tai vėliau, lietuvis karys jau pats perėjo į puolimą. Neuzilgo, lietuvių kario kardas daužė Maskvos sienas, vaikė totorių ordas pietų-rytų begalinėse Europos stepėse, girdė savo žirgus Juodojoje jūroje ir siaubė vakaruose nuo Karaliaučiaus iki Varšuvos. Lietuvos sienos išsiplėtė į milžiniškus plotus sudarydamas vieną iš didžiausių imperijų Europoje.

Tai buvo garbingiausi mūsų istorijos laikai — bet ir nelengvi. Vytauto Didžiojo laikų nuotaikas Lietuvoje gražiai pavaizduoja Adomas Mickevičius „Graziñoje“. Senas karys, kunigaikštis Liūtauras skundžiasi, kad „Vytautas amžinai laiko visą Lietuvą ant žirgo... Mūsų krūtinės amžinai prikaltos prie šarvo, o šalmas priaugo prie galvos...“ Tikrai, jei paseksime istorijos puslapius, pastebėsime, kad beveik visą senosios Lietuvos istoriją sukūrė lietuvis karys savo kardu.

Kai vėlesnieji mūsų valstybės vyrai daugiau pamėgo lenkų pakištą derybų stadiją nei ginklą, kai kartais pradėjo rūdyti, pradėjo silpnėti kariuomenė ir pati valstybė.

Nuolatinio smukimo perijodas pasibaigė tautos šimtmetine vergija. Nors ir tais laikais laisvės ilgesys išsireikdavo spontaniškai senosios ginklo garbės laikiniais žybtelėjimais, bet visos eilės priežasčių dėka nebuvo pasiekama galutinio laimėjimo.

Šimtmetinis tautos laisvės ilgesys pradėjo realizuotis tik 1918 metais kai 23-čios lapkričio aktu lietuvis vėl pakėlė ginklą. Jauni vyrai rinkosi iš žaliųjų sodžių ir miestų, rikiavosi į pul-

gėlėmis ir Vakarais užbaigtas Tautos Himnų.

Reikia pasidžiaugti, kad Adelaidės lietuvių savo gausiu atsilankymu Literatūros ir Dainos Vakarą įrodė, jog įdomiausi savo literatūra ir daina, o, Vakarą pranešėjo žodžiais tariant, kol lietuviškas žodis yra gyvas kūryboje ir dainoje, tol yra gyvas mūsyje ir lietuviškumas. Tad — skambėk, lietuviškas žodi, aidėk, daina, nes turi likti gyva mūsyje lietuvių dvasia, turi keltis gyva ir laisva Lietuva.

J. Rupinas

Nauji leidiniai

LITHUANICUM Nr. 7 — Korespondencinis lituanistikos kursas, 26 pusl. Leidėjas LKF Australijos Valdyba, Melbourne, 1955m. spalio mėn.

Skaitytojas, ypač mūsų moksleivis ar bestudijuojąs jaunuolis, ras šiame numeryje įdomios lituanistikos medžiagos. Jos reikšmė tampa efektyvesnė, juo labiau įsisąmoninama, kaip yra svarbu kalbą išlaikyti gryną, nesužalotą ir nuo svetimųjų apvalytą. Šio tikslo, būtent, emėsi Melbourne lituanistiniai kursai (ved. A. Zubras), leiddami periodinį „Lithuanicum“ sąsiuvinį.

Šį sykį rašoma šiomis temomis: Kalba ir protėvynė, Kiek mūsų kalbą turi žodžių? Indoeuropiečių kalbų šeima, Prokalbė, Mūsų protėvynė, Dar dėl Baltų ir Baltijos vardo.

Be to, „Tautiniai ir socialiniai motyvai mūsų poezijoje“ ir A. Zubro „Lietuvos Himnas“ bei „Kalbinės įvairenybės“.

„Lithuanicum“ redaguoja Redakcinė komisija: A. Zubras, A. Karazijienė, kun. J. Kungys ir J. Janulaitis. Administracija ir personalas: J. Janulaitis, A. Krausienė, M. Medešienė ir F. Gužas.

Spausdina Viktorijos ir Tasmanijos Tunto Skautų Vyčių Būrelis.

Adresas: J. Janulaitis, 4 Grandview Ave., Maribyrnong, W. 3., Vic. AUSTRALIA

kus ir vėl liejo kraują visuose trijuose istoriniuose frontuose, prieš tuos pačius priešus. Rytuose išvijo sovietiškas gaujas, vakaruose naujus kryžiuočius — bermontininkus, pietuose sustabdė lenkų legijonus nešančius atgimstančiai Lietuvai naujus unijos pančius.

Išlaisvinta Lietuva, savo ginklo apsaugoje pradėjo naują, modernišką kūrybinį gyvenimą. Taikos meto kariuomenė, be savo tiesioginių pareigų, į šį gaivališką atgimimo procesą įnešė didžiulį indėlį tautos sąmonės formavimo, auklėjimo, dvasinės bei fizinės kultūros ugdymo srityje.

Pasauliui beklimstant į II-ą Pasaulinį karą, vėl pakėlė galvą amžinasis mūsų priešas rusas, dar žiauresnis nei kad kada buvęs. Susidėjusių aplinkybių dėka, mūsų tuolaikinė vyriausybė neturėjo sąlygų, o gal ir ryžto pasipriešinti ginklu, pasitikėdama apgaulingiems priešų pažadams. Negirdėtu brutalumu, išlykščiausiu klasta, priešas išiveržė į mūsų žydinčią šalį, o kariuomenei ne tik nebuvo leista atlikti jos tiesioginės pareigos, bet dargi įsakyta su visomis mandagumo taisyklėmis sutikti okupanto gaujas.

Viso to pasekmėje, tautos dalis išsi-sklaidė pusaulyje tremtinių likimui, o tautos kamienas velka sunkiausias vergijos pančius prievartaujamas fiziniai ir dvasiniai.

Nors dabartinė ateities padangė juoda, bet mes norime įžiūrėti bent mažą vilties žiburėlį, kurį savo laisvės ilgesiu galėtume išplėsti į milžinišką gaisrą — naują Lietuvos nepriklausomybę.

Įsakymas, išmušęs lietuviui ginklą iš rankų

Birželio mėn. 15 d. Lietuvos Vyriausybei priėmus Sovietų Sąjungos ultimatumą, kariuomenei buvo išleistas šis istorinis įsakymas:

Irašas iš „Rytinio Lietuvos Aido“ 1940 m. birželio 16 d. Nr. 281 (5490) Sekmadienis, psl. 6.

KARIUOMENĖS VADOVUI GEN. VITKAUSKO ĮSAKYMAS

Kariuomenės vadas divizijos generolas Vitkauskas šių metų birželio 15 dieną paskelbė tokį įsakymą (Nr. 26, Rikiuotės sritis):

„Str. 1.

Lietuvos vyriausybei priėmus SSSR vyriausybės reikalavimus įsteigti LIETUVOJE naujas Sovietų kariuomenės įgulas, š. m. VI.15. 15 val. Sovietų kariuomenės dalys pradėjo per sieną žygi krašto vidun.

ĮSAKAU:

1. Žygiuojančiai Sovietų kariuomenei taikyti visas mandagumo ir draugiškų santykių taisykles, panašiai, kaip jos buvo taikomos anksčiau įvestai kariuomenei.

2. Divizijų vadams, savo teritorijų ribose organizuoti šios kariuomenės vory sutikimą, pasiūnčiant pasitikti ir pristatyti dalių vadus, o svarbesnėse kryptyse išvyksta ir pasitinka patys divizijų vadai.

Painformuoti dėl patogesnių žygių kelių, pastovių vietų, įsakant vietos administracijai parengti patalpas ir pan. Jei būtų gautas žygiuojančių vory vadų sutikimas, paskirti lydėti nuolatinis aukštesnio laipsnio karininkus, mokančius rusų kalbą.

3. Imtis visų galimų priemonių, kad Sovietų Sąjungos kariuomenė būtų apsaugota nuo bet kurių išsiškikimų.

Bet kuriems incidentams įvykus, dėti visas pastangas juos likviduoti vietoje, nepažeidžiant mums draugingos kariuomenės orumo.

Visur, kur tinka, prisiimti, kad mes žiūrime į Sovietų Sąjungos kariuomenę kaip į draugišką kariuomenę ir prašyti mūsų kariuomenės, administracijos ir gyventojų atžvilgiu taikyti tokius pačius jausmus.

4. Tikslu pilniau patenkinti žygiuojančios Sovietų kariuomenės pageidavimus, karininkai palydovai, kur reikia, turi pavartoti visą savo autoritetą administracijos organų ar gyventojų, atžvilgiu, per daug nesivaržydami dėl atsakomybės, tačiau pastebėję netinkamų veiksmų iš žygiuojančios kariuomenės pusės turi tuojau apie tai pranešti žygiuojančios voros ar dalinio vadui.

Tik ypatingai svarbiais ir painiais klausimais susisiekti su Kar. štabu ir gauti nurodymų.

5. Šį įsakymą vykdyti tuojau.”

Elta

Protas atidengia žmogui jo gyvenimo reikšmę ir prasmę.

Tikrai išmintingas žmogus visada linksmas.

Esama labai mažai balsų, kurie prieš didžiausio įtempimo nepasidaro bjaurūs; taip pat ir per greitai, per audringi judesiai retai būva kilnūs.

(Lessing)

RETAS BALETO VAKARAS

(Tąsa iš 4 psl.)

istvermę, bet patiems šokėjams dažnai tas yra tik pigi žiūrėvų apgaule.

Plokštytės šokis buvo užtikrintas, pergyventas ir atliktas laisvai, be pastebimų pastangų. Nebuvo galima pastebėti ir nervuotumo, nors kartais tokio nervuotumo turi ir dideli scenos menininkai.

Jos mimika buvo santuri, nesusmulkin-ta, aiški ir plačiau pajausta, kaip ir tinka scenai, kur žiūrovas yra toliau ir jam reikia daugiau bendro charakterio, daugiau ekspresyvaus judesio ir veido išraiškos. Matyti, kad judesys yra palenkta minčiai, kad jos meniška dvasia turi pilną kūno kontrolę.

Kalbant apie rankas (port de bras) nieko Plokštytei negalima prikišti, jos vienodai aukštame lygyje. Kitaip visas vaizdas būtų kitoks, nes be gero port de bras, šokis būtų kai paveikslas be rėmų. Port de bras šokį užbaigia ir įrėmina.

Grimas buvo geras, bet mano patarimas būtų, kad primabalerinai toks grimas, kaip ir kitiems šokėjams, nėra tinkamas, ji turi surasti ką nors kitokio — skirtingo. Manychiau, šioje rolėje galėjo, priešingai kitoms mergaitėms, turėti mažiau ruož veiduose, plonesnius antakius (gal kiek aukščiau užbrėžtus), nenaudoti juodo pieštuko aplink akis, bet šviesesnę mėlyną ir truputį ruož po antakiais, link plaukų. Toks grimas, manau, geriau tiktų legendos gražuolei, o taip pat ir pirmajai

balerinai. Jos veidas — sceniškas ir toks grimas jai visai nesunku būtų pasidaryti.

Regina Plokštytė turi vis daugiau gilintis ir studijuoti baleto meną, nes dabar dar, reikia manyti, daugelį dalykų jai įmanoma yra tik grynai dėka įgimto gabumo, bet vėliau per tų dalykų vispusišką supratimą ji galės pasiekti dar daugiau grožio — charakterio. Didėsi techniniai laimėjimai atidarys naujus pasaulius. Pažangai vietos visada yra. Atrodo, jai užsi-mojimo netrūksta.

Regina Plokštytė turi tokius duomenis, kad prie gerų aplinkybių ji gali pasiekti didelių baleto meno aukštįbių. Nieko geresnio nerastume mes jai ko palinkėti, nieko geresnio neišgalvotų ir ji pati.

Noriu atkreipti skaitytojų dėmesį, kad čia panaudotų superlatyvų ir jiems artimų išsireiškimų, nesurašiau neapgalvojęs, ir be jokių kitų motyvų, išskyrus estetinius. Tokį aš susidariau įspūdį. Asmeniškai beveik nepažįstu nei Reginos Plokštytės nei Babičevos, taigi, neturiu tikslo nei ką peikti ar girti. Nežinomos man nei kitos pastatymo ar asmeninės smulkesnės, todėl gali būti, kad kur nors „nepataikiau“ ir gal kai kuriais atžvilgiais tokią nuomonę aš tik pats turiu. Balete dar sunkiau, kaip kur kitur, ką nors tiksliai pamatuoti. Tenka pasiremti tikrai prabėgančia atmintim. Čia niekur nieko negalima įrodyti, užginčyti, ar duoti aiškius palyginimus, bet tikiu, kad kas čia parašyta, neturėtų būti toli nuo absoliučios tiesos. L.Z.

Mokslo - technikos naujienos

Tarpplanetinio susisiekimo problemos

Kada mūsų labai tolimas protėvis žvelgė pro savo urvo plyšį, tada taip pat tekėjo ir leidosi saulė, naktį spindėjo žvaigždės ir periodiškai kartojosi metų laikai.

Ir šiandien sunku atsikratyti minties, kad jau tada, kai žvaigždės buvo dievai ar dievų sostai, kada į žvaigždės buvo nukelta galia atskleisti žmogaus ateitį, kada dar tik buvo jieskoma žvaigždynams vardų, kad jau tada mūsų protėvių nekuteno švelni svajonėlė: o kad taip tenai nukeliavusi.

Štai paveikslas, vaizduojantis senovės legendą: saulės apšviestas pajūris, ant uolos guli negyvas jaunikaitis, mat, jis, pasidrišęs vaško sparnus, panoro pakilti į saulę, — bet vaškas ėmė tirpti ir jaunikaitis iš didelių aukščių nukrito ant tos uolos. Ir liko tik baugus įspėjimas: žmogau, nelisk, kur nereikia!

Ir žmogus ilgą laiką nelindo kur nereikia. Tik 19-tame šimtmetyje svajonė peržengė "kuklumo" ribą: atsiranda Jule's Verne'ai, Walls'ai — kelionės į žvaigždynus prasidėjo.

Bet negi keliausi į erdves pasikinkę arklį ar jautį — ankstyvieji fantastai į savo erdves vežimus kinkė mokytais gulbes, magiškos ramos butelius, bičių spiečius. Vėlyvesnieji panaudojo jau modernišką priemonę: Jule Verne's savo vežimą išsauna iš milžiniškos patrankos, o Wells'as (šio šimtmėčio pradžioje), panaudoja ultra modernų, priešgravitacinį širmą. Deja, nei ta patranka, nei tas priešgravitacinis širmas su tikra problema neturi nieko bendro, — nebent tik tiek, kad tas širmas uždengė nuo mūsų tuos laikus, kada erdvės nugalėjimas buvo tik svajonė.

Pirmieji žingsniai

Realūs žingsniai šiai problemai spręsti plačia prasme — pasiekti mėnulį ir kitas planetas — pradėdami mūsų laikais, t.y. atominiam amžiuje tarpplanetinio susisiekimo pionieriumi laikomas amerikietis dr. Goddard. Jis 1919 m. paskelbė savo tyrimų rezultatus leidinyje "Metodas pasiekti ekstreminius aukščius", kur nurodė galimybę pasiųsti raketą į mėnulį. Jo darbu susidomėjo Europos mokslininkai ir prasidėjo visapusiškas šios problemos gvildinimas.

Tenka pastebėti, kad, kaip ir kiekviena didelė mintis, pradžioje sutinkama abejingai, su nepasitikėjimu ar pasipriešinimu, taip buvo ir su dr. Goddard'o tarpplanetinio susisiekimo idėja. Didžiausio abejingumo sulaukta iš ten, iš kur didžiausios paramos tikėtasi: iš oficialių sluoksnių, iš valdžių. Bet vėliau, pajutusias artėjant karą, tos valdžios ir tie oficialūs sluogsniai, atsiminė aną idėją ir pradėtą darbą nutarė pajungti karo tikslams. Buvo paklota milijardai ir per keletą karų metų raketų išvystymė pasiekta daugiau, negu per taikos dešimtmečius. Ir dabar daugybė atominėmis galvomis raketų kyšo nukreiptos, tik ne į mėnulį, bet ir į žemiškuosius kaimynus.

Prieiname prie raketos

Kelionės į erdves problemos pirmašis klausimas: koks turi būti tas "vežimas" ar "erdvės laivas", kas ir kaip jį trauks ar stums? Aristotelio garsioji formulė — Gama nemėgsta tuštumos — nėra visuotinė. Jau 17-tame šimtm. pastebėta, kad kylant augštyr oras retėja, o dabar jau žinoma, kad retėja iki visiško išnykimo. Jei jūros lygyje 1 kubiniame colyje yra vienas milijonas oro molekulių, tai 60 mylių augštyje tėra tik viena. Šitoji aplinkybė iš karto atmeta galimybę panaudoti "erdvės laivui" traukti mašinas,

kurios savo darbą atlieka oro stragto-propelerio pagalba. Čia reikalingas metodas, galintis funkcionuoti visiškoje tuštumoje.

Raketos kilmė nėra aiški. Jai atsirasti, greičiausiai, mintį davė senovėje naudotos ugninės strėlės. Anksčiau pėdsakai užtikami pas kiniečius: jie jau 13 amžiuje naudojo tokias strėles kovoje prieš mongolus. Europoje (1405 m.) vokiečių karo inžinierius jas taip pat buvo pasiūlęs naudoti karo reikalui. 1805 m. raketomis buvo bombarduota Boulogne. Apie raketą įdomių minčių buvo pateikęs rusas Ziolkovski (1903m.). Jis atskleidė patį pagrindinį faktą, būtent, kad raketos veikimui visiškai nereikalingas aplinkos oras. Raketa veikia, t.y. varoma, gryna reakcija, visiškai pagal tretįjį Newton'o dėsnį — kiekvienai akcijai yra lygi reakcija. Labai vaizdus panašaus reiškinio pavyzdys matomas šaunant iš patrankos: sproguos padengtą užtaisui, sviedinys vamzdžiu lekia vienon pusėn, o vamzdis su kitom dalim mauna atgal. Tas pat su raketa: įvykus sproгимui, dujos išmetamos atgal, o pati raketa sviedžiama pirmyn. Kartojantis sproгимams, raketa varoma pirmyn be paliovos — visvien ore ar tuštumoje.

Raketų išvystyme pagrindinis uždavinys yra "užtaiso" parinkimas, t.y. parinkimas medžiagos, kuri degdama duotų galingą sproгимą. Pradžioje buvo bandomas kietas kuras miltelių pavidale, bet sutikta nenugalimų kliūčių: padegus, visas kiekis sproгимta iš karto, — negalima atskirti "sandėlių" nuo degimo kameros. Tokie bandomai dažnai yra pasibaigę eksplozija ir pareikalavę žmonių aukų. Dabar galingoms raketoms naudojamas skystas kuras, kuris turi visas savybes, įgalinančias pilnai reguliuoti raketos veikimą. Raketos veikimui beorėje erdvėje reikalingas jos nuosavas deguonis. Jis naudojamas arba mišinys, arba grynas skystame pavidale. Aplamai, raketų kuras ir oksidatoriai, formulės ir pavadinimai yra painūs, ir ne specialistui nieko nesako. Pavyzdžiui, vokiečių bandytos raketos kuras Ergol yra Optoolio, Tatrahydro furano, Furfurylo alcoholio ir anilino mišinys.

Progresui pavaizduoti palyginisime dvi charakteringas raketas. Pirmoji, skysto kuro, iššauta 1926 m. Amerikoje augščiau minėto dr. Goddard'o. Ji buvo apie 1 jardo ilgumo ir mažiau pėdos diametre. Kuras — benzinas, oksidatorius — skystas deguonis. Per 2 su puse sekundes raketa pakilo į 84 pėdų augštį, pasiekdama 60 mylių greitį per valandą.

Antroji, garsioji vokiečių karo meto V2 — 15 metrų ilgio, apie 2 su puse jardu diametre, svėrė 12 su puse tonų. Kuras — ethyl. alkoholis — trys ir trys ketvirtosios tonos, oksidatorius — skystas deguonis — 5 tonos. Kuras ir deguonis pumpuojamas į degimo kamerą 280 svarų greičiu per sekundę. Per minutę V2, 45 laipsnių kampu, pakilo į 60 mylių augštį ir pasiekė 3.500 mylių greitį per valandą.

Vokiečių projektuotas raketas dabar, atrodo, realizuoja Amerika, kur tarp kitų vyrų iš Peenemeundės dirba ir Werner von Barun, V 2 kūrėjas, jaunas genialus vokiečių išradėjas. Bet šių dienų raketos yra karinė paslaptis. Žinoma tik tiek, kad jos pasiekia 250 mylių augštį ir tūkstančių mylių atstumus.

Inž. F. Sipavičius
(Neprik. Liet.)

* Pasigėręs žmogus panašus į degtinės butelį: tik pilvas ir kaklas, o galvos nėra.

Leibnitz

POGRINDINĖ REZISTENCIJA SOVIETŲ SĄJUNGOJE

Net brutaliausias Kremliaus teroras nepalaužė laisvės siekimo

Šiuo metu, kai laisvasis pasaulis stengiamasi užliūliuoti "koegzistencijos" mintimi, tartum bolševizmas būtų atsisakęs savo imperialistinių tikslų apvaldyti visą pasaulį, Vakarų Europos visuomenėjų platų susidomėjimą sukėlė vokiečio gydytojo Dr. J. Scholmerio, veikalo "Mirusieji grįžta atgal" autorius, neseniai Milane per tarptautinį kongresą kultūrinei laisvei ginti perskaitytas referatas apie pagrindinę rezistenciją Sov. Sąjungoje. Pats Scholmeris yra Vorkutos darbo vergų stovyklose savo akimis matęs darbo vergų streiką 1953 m. ir gerai susipažinęs su pagrindiniais sąjūdžiais Sovietuose. Per kongresą jo paskelbtas Vakarams įspėjimas, kad nesiduotų suvilijami gražiais "koegzistencijos" šalininkų žodžiais ir Vakarų žurnalistų pranešimais, tepaliečiančiais tik sovietinio gyvenimo paviršius, bet neatkleidžiančiais pačios bolševizmo esmės, šiuo metu juos labiau įsidėmėtinas.

Dr. Scholmerio pareiškimu, geriau-

ŽINIOS OPIE MŪSŲ TAUTIEČIUS SIBIRE

(Tęsa iš 1 psl.)

vęs mediciną. Šiomet baigė bausmę, bet ar gavo leidimą vykti atgal į Lietuvą, nežinoma. 5-toj stovykloj dirba 34-35 metų vilniškis siuvėjas Maceika. Jo žmona palikusi Vilniuje, o brolis išgabentas į Sibirą. 5-tos kasyklos 22-roj brigadoj dirba 30 m. Juozas Griškevičius, 32-33 m. ūkininkaitis Juozas Vilkaitis, 34-35 m. Alf. Krauzė, Simas Lukaševičius, vet. stud. Melinis. Dar pereinatis metais buvo atgabenta į Vorkutą mūsų tautiečių, nuteistų Vilniuje. Vorkutos 5-toj stovykloj iš 2.500 suimtųjų yra apie 1.300 pabaltiečių, iš kurių per 700 sudaro lietuviai. Kitose kasyklose jų rasime po 100, po 200. Ir moterų stovyklose esti po 100-150 lietuvių. Šiomet Vorkutoj atidarytos dvi naujos stovyklos.

Iš laikomų Mordovijos stovyklose žinomi šie: apie 50 m. amžiaus tauragiškis Antanas Butkus, apie 30 m. amžiaus Alfonsas Bučinskas, kauniškis Juozas Malinauskas, Petras Petruškevičius, Kauno šv. Antano bažnyčios klebonas kun. Želvys.

Karagandos moterų stovyklose kiekvienoje vis rasime po 120-130 lietuvių. Daugiausia — tai vis jaunos moterys ar merginos, apkaltintos ir nuteistos už ryšių palaikymą su partizanais ar varymą antibolševikinės propagandos. Žinomos pavardės kauniškis Balčiūnienės ir Kriksčiūnienės. Paleistieji teigia, kad moterų darbo vergų stovyklose iš visų pabaltiečių moterų ar mergaičių daugiausia randa ma lietuvių, mažiau latvių, o visai maža esčių. Iš Sibiro į Klaipėdą paleista Mėta Vytienė. Ji turėjo dirbti iki 1952 m. Kamčatkoje, o vėliau Vorkutoje. Į Vokietiją jos neišleido, nors čia turi seserį. Spasko stovykloje, apie 40 km. nuo Karagandos, esama nemaža lietuvių moterų, kurių daugumą sudaro mergaitės, teturinčios vos per 20 metų. Visos neprarandančios nuotaikos, švenčiančios tautines šventes, dainuojančios lietuviškas dainas, labai gražiai sugyvenančios.

* * *

Mūsų tautiečiai, išgabenti į tremtį Sibire ar kitur Sov. Sąjungoje, daugiausia telkiami Vorkutos rajone. Krasnojarsko srityje, prie Baikalo, Karagandoj ir kitur. Grįžusiųjų teigimu, lietuvių tiek Vorkutoje, tiek kitur yra gerai susiorganizavę, turi savo vadovybę, renka aukas, o kai kurie iš "laisvai gyvenančių", šiek tiek užsidirbę, iš gautojo uždarbio net siunčia namo, į Lietuvą, ypač kolchozuose/vargstantiems artimiesiems. Pvz. vienoje stovykloje 10 mūsų tautiečių serga džiova — tai likusieji lietuviai, surinkę reikalingą aukas, arba šiaip maistu ir drabužiais jiems visokiais būdais padeda ir jais rūpinasi. Apskritai, lietuviai Sibiro tremtyje šiuo atžvilgiu žymiai pralenkia mūsų tautiečius laisvajame pasaulyje, kuriems turi būti tiesiog gėda, kaip jie menkai prisimena kitus savo tautos brolius, reikalingus jų pagalbos, arba per maža paremia pačių laisvinimo akciją.

sia informuoti apie vidaus opoziciją Sov. Sąjungoje yra iš vienos pusės bolševikinė MVD, gaunanti žinias iš savo seklių, partijos aktyvo, vyriausybės ir armijos, iš kitos stovyklose laikomi suimtieji, tarp kurių yra žymiausių opozicijos ir rezistencijos vadų, kurie net ir bolševikinėse sąlygose gali pasikeisti savo patirtimi. Darbo stovyklų įnamiai susideda iš darbo valstiečių, darbininkų, tautinių grupių žymesnių veikėjų ir tikrojo sovietinės inteligentijos elito, tarp kurių rasime ne tik visų laipsnių partijos pareigūnų, bet net ir karininkų iki generolo laipsnio.

Iš viso Sov. Sąjungos baudžiamose stovyklose laikoma apie 15 mil. darbo vergų. Svarbiausiųjų darbo stovyklų, kaip Vorkutos, Karagandos, Taišeto, Magadano ir kt., rajonai nėra visiškai vienas nuo kito izoliuoti, bet, priešingai, darbo drausmės ir saugumo sumetimais dažnai suimtųjų transportai pasiunčiami iš vienos stovyklos į kitą. Tuo būdu ir vieno rajono suimtieji gali gauti reikalingų žinių apie padėtį kituose rajonuose ar visame krašte.

Dr. Scholmeris teigia, kad Sov. Sąjungos darbo stovyklose veikia visa eilė nelegalių rezistencinių grupių, kurių vadovybę sudaro tik pats tautiškai susipratęs ir politiškai kovingas suimtųjų elitas. Užsieninių radijo pranešimų iš laisvojo pasaulio klausoma už stovyklų ribų, bet iš ten tos žinios nelegaliais kanalais vis tiek pasiekia suimtuosius. Rezistencinės grupės vykdo ardomąjį darbą net tarp pačių sargybinių, kurių daugelis lemtingu atveju aiškiai stotų suimtųjų pusėn. Nerusiškos tautinės grupės pirmoj eilėj savo programomis reikalauja tautinio nepriklausomumo. Būdinga, kad darbo vergų stovyklose rusų rezistencinės grupės, kovojančios su bolševizmu, atsisako užimti vadovaujančią ar dominuojančią vietą tarp kitų Rytų tautų ir nė kiek nekluduoja pastangoms išskovoti visišką nepriklausomybę. Bendrais apmatais sudaryta vieninga kovos su bolševizmu programa, kurią sudaryti laisvėje gyvenantiems bolševikinių kraštų pabėgėliams, kaip atrodo, dar vis toli gražu nepavyksta. Rusų opozicija pirmoj eilėj pasisakė už pagrindinius socializmo principus. Visose Sov. Sąjungos pavergtose tautose ypač nepatenkinti ūkininkai ir darbo valstiečiai, kurie yra tiesiog išalkę žemės sklypelio ar nuosavybės ir yra pasiryžę už ją dar kiekiau kovoti, negu prieš Spalio revoliuciją. Supramonius Sov. Sąjungą, susidarė tam tikra nauja darbininkijos klasė, kurią bolševikinė valstybė dar daugiau spaudžia ir išnaudoja. Jos politinis elitas yra susiformavęs į visą eilę slaptai dirbančių rezistencinių grupių, kurios įvairiais pokalbiais ar net nelegalia spauda stengiasi plačiau supažindinti visuomenę, ką jaučia plačiosios darbininkų masės. Jos yra išplėtusios savo pagrindinę veiklą visuose svarbiuose Sovietų pramonės cnetuose, bet ypač sėkmingai jų veikla pasireiškia didžiosiose Maskvos ir Leningrado įmonėse.

Toliau Dr. Scholmeris konstatavo, kad, net išties dešimtis metų Kremliaus brutaliausiai vedama kova su tautiniu savarankiškumu ir ne rusų tautų siekimu nepriklausomybės net ligi šiol neįstengė palaužti jų pasiryžimo išskovoti sau laisvę. Raudonasis režimas pirmoj eilėj Vakarų Ukrainoj, Pabaltijo kraštuose ir kitose tautose sukonzentravo visas pastangas sunaikinti jų vadus ir inteligentiją, kuri beveik be didesnių išimčių atsidūrė darbo vergų stovyklose. Tačiau, nepaisant tokių žvėriškų priemonių ir pažiūrėti iš paviršiaus pasiektosios "taikos", toli gražu nėra palaužtas tų tautų pasipriešinimas — atėjus tinkamam momentui, sukilti ir iškovoti sau laisvę. Darbo vergų stovyklų intelektualinį elitą sudaro apie 300.000 suimtųjų, baigusiu aukštąsias mokyklas ir pasiūstų į tremtį iš visų Sovietų paglemžtų tautų. Tai yra patys ištikimiausi Vakarų ir laisvojo pasaulio sąjungininkai, tikras jų "smegenų trestas" anapus geležinės uždangos. Šito elito eilėse rasime inteligentų visokio amžiaus ir visokių klasių, pradedant stalininių "valymų" 1936-1938 m.

(Tęsa 7 psl.)

SUTAUPYSITE PIRKdami TIK GERĄ PREKĘ

Pirkite batus bet kurioje firmos

EZYWALKIN Ltd.

KRAUTUVĖJE

90, Rundle Street	Port Pirie	Hindmarsh
Unley Road	Port Lincoln	Hindley Street
Mount Gambier	Port Adelaide	Gouger Str.

Kiekvienos poros batų patvarumas garantuotas

KĄ PAGAMINTI PIETUMS?

Maloni žmonelė klausia savo vyro: — Sakyk, ko norėtum šiandien pietums? — Man vistiek. — Nesakyk vistiek. Aš noriu pagaminti, kas tau patinka. — Kad man vistiek. Valgysiu, ką duosi. — O gal tau nepatiks. — Patiks. — Bet juk tikrai ko nors specialiai norėtum. — Koks skirtumas! Viskas vistiek... — Padarysiu karbonado. Gerai? — Gerai, padaryk karbonado. — Bet jei karbonadas bus riebus, gali tau pakenkti. — Tai nupirk liesų. — Tau atrodo, jog tai taip lengva. Dabar ne prieškariniai laikai. Turi imti, kokį duoda. Dar malonę daro. — Na, paimk, kokį duos. — O jeigu duos riebus? — Tai paimk riebus. — O prieš minutę skundeisi, kad riebus tau netinka. — Tai paimk ką nors kitą. — Bet ką? — Vistiek. — Vis gal ko norėtum. Gal ką sugalvotum? — Iš kur aš žinau... Nupirk veršienos... — Šiandien veršienos! Iš kur aš tau gausiu veršienos šiandien. Juk šiandien bemėsė diena! O ga. norėtum virtinių su varške? — Gerai. Padaryk virtinių su varške. — Bet dabar prasta varškė. Tai gal padaryti su obuoliais? — Gerai. — Bet obuoliai brangūs. O, jau žinau. Nupirksiu žuvis. Nori lydekos? — Gerai. Nupirk lydekos. — Bet lydeka gali būti nešviežia. Gal tada karpio? — Gerai, karpio... — Bet su karpium labai daug dar-

bo... Na, pasakyk, ko gi norėtum. Tu vis savaip nori... — Kad gi man vistiek, duodu žodį. — Sakai, kad tau vistiek, o tau vis niekas nepatinka, ką aš pasiūlau. — Man nepatinka? — Na, žinoma, tau. Man gi valgymas ne problema. Galiu valgyti sausų bulvių. — Tai duok sausų bulvių. — Kas tai per pietūs sausos bulvės! Dar taip nenusig gyvenime, kad pietums duočiau sausų bulvių. Žinai, nupirksiu ką iš paukščių!... — Gerai, nupirk ką iš paukščių. — Bet jau ne šiandien. Jau nebėra kada. Jei jau užsispyrei paukštienos, tai kodėl man vakar nesakei? Kodėl pasakei paskutinę minutę?! Jei nieko kito nenori, reikėjo vakar pasakyti. — Kad visai ne taip yra... — Matai, nenori ir paukštienos! Nebežinau jau nei ką siūlyti. Gal tada daržovių? — Gerai, duok daržovių. — Bet po daržovių būsi alkanas. Ach, nieko nebeišgalvoju! Žinai, jau geriau eik į restoraną. — Gerai, nueisiu į restoraną. — Na, žinoma, į restoraną! Manai, kad nežinojau nuo pat pradžių; kam visa ta kalba? Tu visada pastatysi ant savų!...

PAPLUDIMYJE

— Ponia, sakykite, ar tai yra jūsų sūnus, kuris, matau, užkasa į smėlį mano palatą? — Ne, tai ne mano, bet sesers berniukas. Maniškis, kaip matot, pila vandenį į jūsų skrybelę.

LENGVA IŠEITIS

Ponia užpildo darbui gauti reikalaujamą anketą. Jai gerai sekasi. Ji parašo pavardę, vardą, nesustoja ir ties klausimu: Amžius. Ilgai nesvarčiodami ji parašo: — Atominis.

KĄ PASAKOJA PALEISTIEJI VOKIEČIAI

Parvežė naujaušią žinių apie mūsų ištremtuosius tautiečius

Į Friedlando stovyklą yra suvažiuavę šimtai mašinų. Tvarką palaiko apie batalijonas vokiečių policijos. Pavyko sužinoti dviejų pasižymėjusių kauniečių ūžimų likimą ir surinkti vertingos naujausios medžiagos apie lietuvius tremtinius Sibire. Taip pat surinkta nemaža duomenų apie gyvenimo sąlygas priverčiamųjų darbų stovyklose, kokių ligi šiol neturėta.

Tarp grįžusiųjų yra kai kurie lietuviškoms pavardėmis, pvz. vyr. leit. Maxas Kupilas, kareivis J. Lipus ir A. Mankus, Hary Putra ir V. Tamascheit. VT atstovui pavyko užmegzti ryšį su vienu Tilžės lietuviu ir vienu Lietuvos vokiečiu iš Kybartų, kurie suteikė vertingos medžiagos apie deportuotuosius mūsų tautiečius.

Kartu su grįžtančiais buvo paleistas ir žymus Vokietijos komunistų veikėjas Kurtas Muelleris. Jo dingimas buvo kadaise sukėlęs didelį susijaudinimą, o jo žmona Vokietijos komunistų vadui M. Reimanui mėgino iškelti bylą už žmonių grobimą. Muelleris, vokiečių komunistų atstovas federaliniame Vokietijos parlamente, 1950 m. kovo mėn. buvo netikėtai suimtas, kai jį klastingai iškvietė į Berlyną — Gruenau padaryti pranešimo. Sovietų kp jį apkaltino, kad "palaikęs ryšius su užsieninėmis žvalgybomis". Tuo metu Berija su valstybės saugumo ministeriu Abakumovu norėjo sudaryti jam įsencizuotą bylą, per kurią visuomenei turėjo paaiškinti, kad Vak. Vokietijos komunistų partijos vadai nėra ištikimi partijos linijai. Sovietų įsitikinimu, Muelleris nepakankamai aktyviai vadovavęs kp darbui. Bet kai Abakumovo planai nebuvo įvykdyti, tai jį MGB "trijų kolegijai", vadovaujama to paties Abakumovo, už akių Masvoje nuteisė 25 metams. Tik šių metų kovo mėnesį jam buvo leista pirmą kartą paštu susisiekti su savo žmona. Netikėtai Muelleriui dingus, tuometinis kp frakcijos pirmininkas paskelbė, kad Muelleris yra pašalinintas iš visų eityjų pareigų ir išmestas iš partijos. Praėjus dar dienai, Rytinės zonos saugumo ministerija paskelbė, kad Muelleris buvo suimtas Berlyne, nes buvo "padaręs nusikalstamų veiksmų betarnaudamas užsieninei žvalgybai". Vokietijos fed. parlamentas 1950 m. birželio 1 d. nutarė nepripažinti raštu įteikto su Muellerio parašu pareiškimo, kad jis atsisakys iš fed. parlamento atstovų, bet paskelbė norįs pats tą pareiškimą patikrinti iš jo

paties. Dabar Muelleris pareiškė, kad jis ir ateityje manęs toliau dalyvauti politinėje veikloje — ir atskleisias tokių dalykų, kuriais kiti tiesiog nenorėtų tikėti.

Pora didesnių transportų į Vokietiją atvyko tiesiog iš Sverdlovsko, kur iki spalio pabaigos turi būti išvežti apie 7.000 buvusių karių. Grįžtančiams buvo leidžiama Lenkijoje apsipirkti, tik transportai per Lenkiją ejo labai lėtai. Vieną transportą sudarė daugiausia 1946 m. iš Sovietinės zonos pasiūsti į Sov. Sąjungą suimtieji. Vienas internutas buvo net lėktuvu iš Kalamos stovyklos prie Siaurės ledjūrio tūkstančius kilometrų nuvežtas į Sverdlovską. Grįžusieji pasiuntė kancl. Adenaueriui savo nuširdžiausius sveikinimus, kad galų gale išrūpino jiems teisę laisvai grįžti į tėvynę. Kai kurie soviet. lagerių komendantai mėgino išreikalauti iš paleidžiamųjų patvirtinimą jų parašais, kad su jais būtų elgiama labai gerai ir kad jie galėję "visur laisvai vaikščioti". Tie, kurie atsisakė po tokiu reikalavimu pasirašyti, buvo išbraukti iš sąrašų. Iš satelitinų kraštų kilusieji vokiečiai turi su MVD smarkiai ginčytis, kad jų nepasistų pvz. į Rumuniją arba Vengriją, o leistų jiems išvykti į Vokietiją. Per Rytinę zoną transportai su parašais: "Tegyvuoja Adenaueris" arba "Tegyvuoja sujungta Vokietija, bet be Piecko!" leidžiami naktimis — matyti, kad "neerzintų" vietinių gyventojų, kurie grįžtantiesiems taip pat nori sukelti ovacijas.

17 grįžusiųjų, kurie turėjo būti įkurdinti Rytinėje zonoje, viską palikę, perbėgo į vakarinį Berlyną. 10-tį iš jų atlydėjo ir jų šeimų nariai. Į Stuttgartą grįžusioji Karla Arnold, kilimo dancigietė, buvo 1952 m. įskusta ir perduo bolshevikams savo paties vyro, kuris dirba Rytinės zonos saugume ir yra įskundęs visą eilę kitų moterų, taip pat išsiųstų į Sibirą. Ji buvo suimta beperkant maistą ir tučiuojau išsiųsta, neleista jai net atsisveikinti su sūnumi. Dirbti turėjo su kitomis moterimis 70 laipsnių šaltyje netoli Siaurės ledjūrio, kur tiesė geležinkelio liniją ir dirbo plytinėje. "Nebijau jokio darbo — svarbu, kad galiau gyventi laisvėje", kalbėjo grįžusioji.

Friedlando pereinamoje stovykloje kasdien pasitaiko graudžių scenų. Prie barakų ir aikštėje susirenka gausybė žmonių, kurie su tam tikrais užrašais stengiasi atkreipti paleidžiamųjų dėmesį, ar jie ko nors nežino apie ieškomus jų artimuosius. Pasitaiko ir tokių atvejų, kaip vienas paleistas karys, pasiskaitęs panašų užrašą, iš jo atpažino savo motiną ir krito į ją ir rankas. Esti ir dramatiškesnių pasimatymų — kai Vokietijoje likusių karių žmonos, negaudamos jokios žinios apie savo vyrus arba tardamos juos mirus, per tą laiką ištekojo už kitų. Ir Friedlande buvo scenų, kad atvykusi pasitikti vyro moteris su maža mergaite ant rankų, atpažinusi savąjį, į jį ištiesia rankas, bet tas... praeina pro šalį. Grįžusieji teigia, kad tik parvykę į vokiečių žemę, jie gerai žino, ką reiškia tikroji laisvė ir tikroji tėvynė, kuri juos pasitiko su tokia meile. Tos laisvės išsiilgę, beveik visi Rytinėje zonoje turintieji palikti vėl bėga į Vakarus — nes bolsėvkinę tikrovę jie pažįsta net per gerai. Su paskutiniais transportais atvykusieji, pasakoja, kad š.m. rugsėjo 27 d. vis dėlto iš transporto buvo išskirtas Goebelo saugumo šefas Wilhelmas Echoltas su majoru Keiteliu, Nuernberge nuteistu nacių feldmaršalo sūnum, ir kitais 7 suimtaisiais ir iugabenti nežinoma kryptimi. Tarp paleistųjų yra ir ats. maj. Hartmanas, laikomas pačiu geriausiu vokiečių karo lakūnu II kare, numušęs 352 prieš lėktuvus, iš jų daugumą — sovietinių. Sovietai jį norėjo patraukti į savo pusę ir duoti darbo bolsėvikinėje aviacijoje, bet, jam atsisakius, galiausiai nuteisė 25 metams.

Tarp paleistųjų buvo ir tie aukšti vokiečių karininkai, kurie 1954 m., Rumunijoje nuvertus maršalo Antonescus vyriausybę, buvo tučiuojau suimti, išduoti sovietams ir lėktuvais nugabenti tiesiog į Maskvą. Tarp grįžusiųjų yra taip pat svetimų tautybių belaisvių, pvz. austrų, net lietuvių. Pakeliui

(Pabaiga 8 psl.)

POGRINDINĖ REZISTENCIJA SOVIETŲ SĄJUNGOJE

(Tęsa iš 6 psl.)

aukomis ir baigiant 17-mečiais komjaunuoliais iš Leningrado aukštesniųjų mokyklų, apkaltintų norėjus "nuversti bolsėvikinį režimą". Visiems tokiems žmonėms darbo vergų stovyklos yra tikri "rezistencijos universitetai". Jie visai negalvoja rezignuoti ir nuleisti rankas, bet mokosi iš naujos, kad ir sunkios ir skaudžios patirties ir auklėjasi toliau. Tačiau jiems rūpimos problemos toli gražu nesiribuoja viena Sovietų Sąjunga. Pogrindinių rezistencinių grupių ir jų vadovų svarstomos taip pat politinės, socialinės ir mokslinės problemos Vakaruose. Visi jie, skaudžios praktikos pamokyti, žino, kad ir po Stalino mirties Kremlius kaip siekė, taip ir toliau tebesiekia pavergti visą laisvąjį pasaulį ir jame įvesti komunistinę santvarką. Tam tikslui skirta ir visa milžiniška Sovietų ginklavimosi pramonė. Mestas "koegzistencijos" šūkis ir įrodinėjimai, kad reikia siekti tarp tautų sugyvenimo, sumažinti įtampą ir t.t., tėra tikrai taktiniai manevrai, per kuriuos bolsėvikai nori pravesti reikalingą vidaus konsolidaciją ir susikurti reikalaujamą pranašumą karinėje ir pramoninėje srityje. Tačiau laisvasis pasaulis tegul žino: kai tik tas pranašumas bus pasiektas, tariamoji koegzistencija bus pakeista nauja, ofenzyvine faze. Gi Sovietų Sąjungos visos rezistencinės grupės ir vidaus opozicija viena neįstengs komunizmo be Vakarų pagalbos niekad sugriauti ir juo nusikratyti.

Vakarai jau praleido dvi puikiausias progas sovietiniam komunizmui sužlugdyti. Dr. Scholmeris teigia, kad

Tačiau, kaip paskiau pasirodė, šie Vakarų organai greičiau patys nesitikėjo tokio plataus masto birželio 17 d. sukilimo ir neparodė nei reikalingos drąsos, nei lauktosios iniciatyvos. Tuo tarpu streikas Vorkutoje buvo politiškai geriau pribrandintas. Jį buvo paruošusi tam tikra politinė vadovybė, nenorėjusi — kad nebūtų per daug nereikalingų aukų — skelbti per plačių reikalavimų. Vis dėl to birželio 17 d. streikas Vorkutoje atskleidžia tuos galimumus, kokie pvz. susidarytų, jei Vakarams pavyktų visoje Sov. Sąjungoje pravesti generalinį streiką.

Iš tikro įtampa Sovietų Sąjungoje, teigia Dr. J. Scholmeris, yra didesnė, negu buvo 1917 m. spalio mėnesį, tik ji negali viešai efektyviau pasireikšti dėl bolsėvikinės policinės sistemos. Ir negalės, jei nesulauks reikalingos paramos iš užsienio. Bolsėvicinei sistemai ištikimai tėra nebent tik 15% visų gyventojų, kuriuos sudaro saugumo organų pareigūnai, kp nariai, gerai apmokamas aparatas administracijoje, įmonėse ir kolchozuose, visokie bolsėvikiniai pirmūnai ir dalis raudonosios armijos karininkų korpo. Bolsėvikiniais idealais yra taip pat susižavėjusi dalis komunistinio jaunimo, kuri nėra mačiusi Vakarų ir susipažinusi su jų laisvėmis. Tačiau kad ir iš tų tik 15% dalis lemtingu atveju stotų su ginklu rankoje ginti sovietinės santvarkos — tai parodė jau ir birželio 17 d. sukilimas.

Kaip paskiausia gaunamos žinios rodo, tai, ką Scholmeris teigia apie antibolsėvikinę rezistenciją visoje Sov. Sąjungoje bendrai, iš dalies tam tikra prasme tinka ir lietuviškai rezistencijai krašte ir Sibiro tremtyje.

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

Adelaide

KRISTAUS KARALIAUS MINĖJIMAS

Kristui Karaliui pagerbti Adelaidės Ateitininkai spalio mėn 30 d. Katedros salėje suruošė minėjimą, kurio programą pradėjo kun. dr. P. Jatulis paskaitydamas maldą į Kristų Karalių. Iš diktofono juostelės išklausius giesmės — Malda už Tėvynę, Jonas Rupinskas paskaitė šventei pritaikintų minčių, pabrėždamas, kad nors Vilniuje išsprogdino Tris Kryžius, nors nuo katedros stogo nuvertė kryžių laikantį Kristaus statulą, tačiau Kristus karaliauja pasaulį ir žmonių širdyse. Jaunasis pianistas R. Puodžius paskambino Gluck — Melodie.

Jurgis Vasiliauskas įdomioje ir gerai paruoštoje paskaitoje išaiškino karaliaus sąvoką, palietė praeitį Lietuvoje, ir žvelgdamas dabartinį konstatavo liūdną faktą, kad mes pro savo naujų namų venecinėmis užuolaidomis papuoštus langus tematome tik savo sklypą, palangėje ramiai snaudžiančią ištaigingą mašiną, o toliau ir aukščiau mūsų akių žvilgsnis jau nesiekia. Pavirtome kurmiai, kurie iš savo olos bijo išlįsti ir pakelti akis į Saulę ir žvaigždes. Kad paskaitininkas savo teigime neklysta, tam geriausiai įrodymu buvo minėjime atsilankiusių tautiečių mažas skaičius.

Po paskaitos A. Stepanas tikrai artistškai padeklamavo V. Prosciūnaitės eilėraštį — Karaliui. Vėl sekė diktofono juostelių religinės muzikos dalykėliai, po kurių Pr. Pusdešris įspūdingai paskaitė Nelės Mazalaitės novelę — Karaliaus veidas. Minėjimą pravedė A. Kubilius, kuris užbaigus žodybę pabrėžė Kristaus Karaliaus šventės svarbumą, reikalą, kad Kristus gyventų mūsų šeimose, mūsų sielose, kad su Juo, himno žodžiais tariant, eitų tautos gyventi, kad su Juo eitų visa Lietuva.

Po Kristaus Karaliaus minėjimo programos, toje pačioje salėje įvyko trumpas jaunimo linksmavakaris.

Buvęs

ADELAIDĖS LIETUVIŲ SĄJUNGOS (Inc.) STEIGIAMASIS SUSIRINKIMAS

Lapkričio 6 d. įvyko Adelaidės Lietuvių Sąjungos (Inc.) steigiamasis susirinkimas. Į susirinkimą atsilankė per 40 asmenų, kurie įsirašė nariais-steigėjais.

Iš pranešimų paaiškėjo, kad Organizacinis Komitetas, kurio pirm. buvo V. Raginis, savo uždavinį gerai atlikęs: paruošė ir įregistravo Sąjungos įstatus, suorganizavo tautiečių tinklą, suruošė vieną balių.

davusį namų statybos fondui £63, ir atliko eilę kitų parengiamųjų darbų. Komiteto darbe ypač talkininkavo p. J. Pyragius, teis. S. Cibiras, p-lė D. Pyragiūtė ir Moterų Sekcija. Jiems susirinkimas pareiškė padėką.

Šiuo metu kasoje yra £221, tačiau ši suma pradėjo greitai tempu augti susirinkusiems mokant įstojamąjį ir nario mokesčius.

Susirinkimas nustatė įstojamojo nario mokesčio £1 ir metinio £2.12.0 (po 1 šil. per savaitę).

Pirmąją Sąjungos Valdyba vienbalsiai patvirtinta ta pati Organizacinė Komisija: pirm. V. Raginis, vice-pirm. J. Kalvaitis, sekr. J. Pyragius, izd. A. Šliužas, teis. reik. tvarkytojas S. Cibiras, techniški reikalai tvarkytojai inž. K. Reisonas ir inž. L. Garbaliuskas, be to, vienas Apylinkės Valdybos atstovas.

Pirmaisiais garbės nariais įstojo: 1) MOTERŲ SEKCIJA, įmokėjusi £100, 2) LIETUVOS ATGIMIMO SĄJŪDIS — £100, 3) J. PYRAGIUS £50. Laukiama, kad atsiras ir daugiau asmenų, kurie savo stambesniais įnašais parems namų statybą.

Baigiantis susirinkimui nutarta išreikšti padėką už talkininkavimą ir pagalbą Kun. Dr. P. Jatuliui, Moterų Sekcijai ir "Australijos Lietuvis" Redakcijai.

Taigi, pradžia gera. Tikėtina, kad ir pabaiga bus neblogesnė. Dalyvis

KULT. FONDO NARIŲ SUSIRINKIMAS

Lapkričio 6 d. įvyko LKF Adelaidės sk. narių susirinkimas, kurio metu išrinkta nauja valdyba iš dail. St. Neliubšio, Vl. Morkio ir A. Šatkaus.

KREPŠINIS

Esant Adelaidėje dviem skirtingom krepšinio Lygom, šiais metais buvo žaidžiama dėl Pietų Australijos krepšinio meisterio titulo. Abiejų Lygų dalyvavo keturios geriausios komandos.

Rungtynės buvo prarastos vieno minuso sistema. Rungtynes laimėjo ALS (latviai) iš OBI Association, II vietą OBI, III-čią v. — Vytis ir IV-tą — West Adelaide.

Pirmose rungtyne Vytis susitiko su Norwood, kurias laimėjo gana lengvai rezultatu 45-36. Taškus pelnė: Jačiunskis 16, Gurskis 12, Petkūnas 7, Pyragius 5, Nordis 3, Kita 2.

Pusfinaly Vytis susitiko su senu priešu OBI australų komanda, kurie vedė žaidimą savo naudai. Vytis šiam turnyrui nebuvo pasiruošusi, nes žiemos sezonas baigėsi prieš 6 savaites ir komanda pilnai nesitreniravo.

Redaguoja psktn. Alb. Pocius

ORO SKAUTŲ REIKALU

Kiek visi prisimename, Lietuvoje prie Skautų S-gos tuntu veikė keliolika atskirų oro skautų būrelių, kurie jaunimo tarpe propagavo areivybės idėją. Skautų Aide jie turėjo savo atskirą skyrelį, kur rašydavo įvairiais aviacijos pažinimo klausimais. Būreliai ruošdavo avio-modelių varžybas, mokydavosi oro navigacijos arba tapdavo net sklandytojais.

Tremtyje, atgimus Lietuvos Skautų Sągajai, pastebėjome visišką abejingumą atskiroms skautybės šakoms. Tiesa, turime jūros skautus, bet nebeatome oro skautų. Net turtingos ir didžios valstybės rūpinasi propaguoti jaunimo tarpe areonautikos pažinimą, pav. Australijoje veikia "Australian Air League Cadets" — Australijos Oro Skautų Kadetai. Jie nariais priima mergaites ir berniukus nuo 10 metų amžiaus. Kadetai vilki švesiai mėlyną uniformą ir turi per 10,000 narių. Vien Melbourne yra septynios kuopos.

Ne kartą ateina mintis: — Jeigu didžiosios valstybės rūpinasi užsitikrinti reikiamų specialistų savo tautos ateičiai jaunimo tarpe, tai ko mes snaudžiame?

Tiesa. Turime išvijoje gražų būrelį mūsų buvusios karo aviacijos lakūnų, bet reikia pastebėti, kad laikas ir modernaus mokslo pažanga nestovi vietoje. Tos mašinos, kurias mes vartojome Lietuvoje, šiandien jau stovi anglo-saksų muzėjuose. Dabartiniu metu orų užvaldė sprausminiai ir raketiniai lėktuvai su visokiais radaro ir elektronų priedais vairavimui bei taikiniui nustatymui. Tarnybai paruošimas užtrunka virš 2 metų ir visai nebeprilaukia senesnio kaip 35 metų amžiaus. Atsistatčius Lietuvos valstybei, teks įieškoti specialistų išsvijojus jaunimo tarpe, nes senesnės kartos lakūnai tegalės užimti tik administracinio personalo vietas.

Jau dabar turime įieškoti kelių, kad mūsų jaunimas Dariaus-Girėno Lituanicos Testamento šaukiamas, veržtųsi į erdvę. Čia mūsų jaunimui kaip tik į talką turėtų ateiti mūsų buvusios karo aviacijos lakūnai, padėdami prie kiekvieno tunto suorganizuoti oro skautų būrelius ir pasiimdami jiems vadovauti. Šiandien visų profesijų lietuviai dirba savo tautos labui. Mokytojai be atlyginimo vargsta savitgalio vargo mokyklose. Žurnalistai ir rašytojai parėję iš fabriko per naktis prasėdi rašydami laikraščiams straipsnius ar kurdami naujus veikalus. Visuomenininkai kiek vargo ir darbo įdeda išlaikydami mūsų organizacijų veiklą. Šis mano straipsnelis tebus nuosirdus kvietimas ir atsargos lakūnams įsijungti į visuomeninį darbą perduodant Lietuvoje įsigytą aviacijos mokslą priaugančiai kartai.

Padėkite suorganizuoti oro skautų būrelius. Pamokinkite jaunimą oro navigacijos. Padėkite prarasti idomias avio-modelių varžybas. Pinigų pradžia galėtų išreikšauti iš nustojusios veikti AROS Fondo, o be to, maž. motoriniai modeliai ne taip jau brangiai tekainuoja. Paramos būtų galima gauti ir iš Australijos Oro Kadetų S-gos, kuri mielai šį darbą paremtų. Vyresnio amžiaus būrelio nariai galėtų stoiti į australų sklandytojų klubus, kur už mažą nario mokesį galėtų naudotis tų klubų sklandytuvais.

Mūsų jaunimas turi daug gerų norų ir yra pilnas veržlumo, tik reikalinga, kad kas nors jį vestų tinkama ir tautos ateičiai naudinga kryptimi.

Tikėkime, kad atsargos lakūnai neliks abejingi šitam kvietimui.

JAMBOREE REIKALU

Kas turi atliekamų ir neberekalingų anglų kalba knygu apie Lietuvą arba šiaip antikomuinstinių atsisaukimų bei leidinių,

Ką pasakoja ...

(Tąsa iš 7 psl.)

ir pačioj pereinamoje stovykloje vyksta tiesiog šturpių scenų. Lenkai grįžtantiems stotyse pareiškė, kad suimtieji gali didžiuotis turį tokį valstybės vyrą, kaip kancl. Adenauerį, pasirūpinusį jų likimu. Labai draugiški pastaruoju metu rodėsi ir rusai. Tuo tarpu Rytinėje Vokietijos zonoje bolševikinis saugumas transparentą, kuriuo buvo reikiama padėka Adenaueriui, stengėsi nuplėšti. Leipcige dėl to grąžinamieji net susimušė su Rytinės zonos saugumo pareigūnais, kol galų gale jie buvo palikti ramybėje. Kai pakeliui rusai ir lenkai grąžinamiems linkėjo geriausios kelionės, tik Rytinėje zonoje komunistų pareigūnai ir policija nepajudino nė piršto ir nerodė jokių džiaugsmo žymių. Kai kur vietiniai net apkūlė savo burmistrus, kai tie grąžinamuosius vėl ėmė vadinti "karo nusikaltėliais". Grąžintųjų moterų daugelis pareiškė, kad jei jos išliko gyvos, tai tik dėl tų siuntinukų, kuriuos gavo iš tėvynės.

malonėkite prisijūsti Spaudos skyriui. Norime padėti lietuviškoje Jamboree parodėlėje arba išdalinti žymesniems svečiams. Padėkite prarasti propagandą už Lietuvos laisvę. Siųsti adresu: Mr. Alb. Pocius, 155 Brunswick Rd., West Brunswick, Vic.

RAJONO VADO PADEKA

PLSS-gos Australijos Rajono Vadas vyr. sktn. A. Krausas puoširdžiai dėkoja Vilniaus vietininkijai už 20 svarų auką Jamboree reikalams ir už paaukotus 5 svarus Rajono vadijos ir Rajono Brolijos Vadeivos reikalams. Tebūnie Adelaidės skautų parodytas Jamboree reikalo supratimas pavyzdžiu kitoms vietovėms.

Per Kalėdas pas sergančiuosius

Toli, toli, Vokietijoje, drebėdami nuo šalčio ir netikrumo, stumia nežinios dienas bendro likimo broliai, iš Tėvynės bolševikų išstumti lietuviai ligoniai. Be nuolatinės globos, be reikalingos priežiūros, be artimųjų, jie yra pasmerkti nepakeliamam skurdui. O tai naikina jų troškimus greičiau pasveikti ir prisijungti prie mūsų.

Būdami sveiki ir sotūs, mes retai kada pagalvojame apie sergančius ir jau vien dėl to skurdui pasmerktus. Mes perkamės mašinas, statomės namus ir naudojames gyvenimu pilnom saujom. Ir tai dar esam nepatenkinti, irzlūs. Valandėlei pagalvoim, kokia būtų mūsų nuotaika, jeigu dar šiandien turėtume tūnoti kurios nors Vokietijoje esančios lietuvių pabėgėlių stovyklos barakinėje ligoninėje. Kaip mes tada jaustumės ir kokia būtų mūsų nuotaika artėjančių šv. Kalėdų proga?

Kas praskaidrins jų nuotakas? Kas suteiks jiems bent kibirkštėlę vilties? Kas praturtins jų tuščią šventų Kūčių stalą? Iš niekur jie jokios paramos nesitikti ir niekas jais, tais dvigubai nuskriaustais mūsų broliais ir sesėm nepasirūpins, jei mes nuo jų visai nusigrįšime ir pro savosotų gyvenimą nematysime jų nykaus skurdo.

Adelaidės Apylinkės Valdyba yra nutarusi per visą lapkričio mėnesį rinkti pinigines aukas Vokietijoje likusiems lietuviams ligonims. Neturėdama žmonių, kurie galėtų aplankyti kiekvieną lietuvišką namą Adelaidėje, Apylinkės Valdyba šiuo kreipiasi į visus bendruomenės narius, nuosirdžiai kviesdama juos atnešti savo auką atsilankant į pamaldas sekmadieniais. Prieš pamaldas ir po pamaldų Valdybos nariai priiminės gerųjų tautiečių aukas mūsų parapijos salėje. Mūsų klebonas kun. dr. P. Jatulis taip pat sutiko aukas priiminti.

Valdyba tikisi, kad šiam kilniam tikslui nė vienas tautietis neatsisakys paaukoti kelių šilingų. Tokiu būdu bendrom jėgom galėsime realiau paremti tuos, kurie šios paramos labiausiai yra reikalingi. Mūsų aukos sustiprins juos tiek dvasiškai, tiek kūniškai. Jie, tie vargštai ligoniai, turės progos įsitikinti, kad mes, nors ir toli nuo jų gyvendami, nepamirštame jų sunkiose valandose.

Mūsų ištiesta pagelbos ranka turės daug daugiau vertės negu tie keli šilingai, nuo kurių mes neatsisakysime. Tai bus tikrai krikščioniška auka, bus kalėdinė dovana tiems, kurie jos jau nesitiki gauti.

Jūsų auka praskaidrins niūrias Vokietijoje likusių ligoninių dienas ir įžiebys vilties žvakę ant jų kuklaus Kalėdinio stalo. Tad nelikite abejingi šiam kukliam atsisaukimui. Tegul mūsų auka būna mūsų nenutraukiamu ryšiu ir mūsų meilės realiu įrodymu.

Adelaidės LSK Vytis šių metų lapkričio mėn. 18 d. (penktadienį) 8 val. vakaro ruošia Kings Ballroom paskutinį šių metų prieškalėdinį

BALIŲ — VAKARĄ

Veiks geras bufetas ir gros geras orkestras. Visus kviečiame nepraleisti progos atsilankyti. Pelnas skiriamas sporto šventės išlaidoms padengti. Valdyba

Pradėjo veikti Viktoro DATKŪNO

Vyr. rūbų siuvykla Darbas atliekamas sąžiningai. Adresas: 268 Halifax St., (3-čias namas nuo Hutt St.) Važiuoti Fullarton tramvajum.

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

PRENUMERATA: metams £2.10. 0, pusei — £1. 6. 0. Atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati. SKELBIMAI: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaida.

SMULKOS SKELBIMAI: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užsuojuotos, sveikinimai ir pan. 10/0. ADRESAS: Australijos Lietuvis, 35 Cator Street, HINDMARSH, S. A. Tel. LU 5827

THE AUSTRALIAN-LITHUANIAN The Lithuanian fortnightly in Australia Publisher: Jurgis Glušauskas

Printed by National Press, 35 Cator St. Hindmarsh. Tel. LU 5827

DIDŽIAUSIAS LIETUVIŠKŲ PLOKŠTELIŲ PASIRINKIMAS AUSTRALIJOJE

Virš 100 plokštelių

CARINIA Co.

Daking House, Rawfon Place, SYDNEY, N. S. W.

Katalogai siunčiami pareikalavus.

Užsakymai išpildomi greitai ir sąžiningai.

KAMŠCIO SPALVA PASAKO SKONI

- * Giliai raudonas — džinas kokteilis
- * Dangiška mėlynas — ananasų
- * Šviesiai žalias — bananų
- * Oranžinis — apelsinų
- * Auksinis — aprikosų
- * Raudonas — vyšnių

Pirkdami atsižvelkite į Mėlyną etiketę VYNU LIKERIAI

VISUOSE HOTELIUOSE

Vyno likerai kokteiliai